ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА

ПРИМЕРАК 1 ДИНАР

ДАН

ГОДИНА I — БРОЈ 50
Излази свакодневно сем понедеоника

НОВИ САД, четвртак, 25 јула 1935
Уредништво и администрација: Булевар Краљице Марије бр. 9. Телефон: 21-05, 21-06. — Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58-460. — Поштански фах број 178.

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА:
20 дин. за земљу, 50 за иностранство

БУЏЕТСКА ДЕБАТА У ФИНАНСКОМ ОДБОРУ СЕНАТА

Финансиски одбор Сената претреса буџет

Београд, 24 јула. — Данас пре подне у девет часова, под претседништвом г. Даке Поповића, отпочео је претрес предлога буџета у Финансиском одбору Сената. Начелну буџетску дебату отворио је г. Сава Љубибратић који је тражио објашњење по неким начелним питањима.

После г. Љубибратића узео је реч сенатор г. Бењамин Шуперина који се у свом говору дотакао изборних неправилности и оштро критиковао начин на који су избори спроведени. Иако је досада припадао опозицији, с обзиром на досадањи рад владе г. др. Стојадиновића, гласаће за буџет и овлашћења. Г. Шуперина сматра да треба наставити рад у духу проширења грађанских слобода.

„До 6 јануара се раскошно управљало. . .“

Г. Милан Марјановић, који је потоме добио реч, говорећи о предлогу буџета каже да се до 6 јануара 1929 године „раскошно управљало“. Створена је скупа администрација тако да у том погледу треба извршити велике реформе, нарочито што се тиче личних издатака. Влада је, каже г. Марјановић, показала озбиљне намере у овом правцу, па треба и да истраје. Резултати финансиске политике до 6 јануара 1929, нарочито пензионе, управо су катастрофални. Доровне пензије треба ревидирати. Говорећи о политичким законима г. Марјановић каже да су они код нас једном већ постојали али су тада дали рђаве резултате. Елемената нереда има и данас, а најбољи доказ за то су загребачки догађаји. Држава не сме и даље да остане слаба и равнодушна према тим појавама. Прелазно стање, каже даље г. Марјановић, најтеже се осећа у Србији, која је навикла на уставност, а којом се нарочито одликовала династија Карађорђевића. Влада треба да предузме енергичне мере све док овакви елементи постоје. На крају је поздравио побуду да се из оваквог стања изиђе.

„Шести јануар је спасао земљу од авантура“

Г. др. Алберт Крамер критикује изјаве чији је циљ да се политика од 6 јануара окарактерише мрачним режимом. Шести јануар је, каже г. др. Крамер, спасао земљу од авантура; пре шестог јануара имали смо либералре законе и претеране слободе скоро су довеле до грађанског рата. — Слободе нису гарантија за поправку стања. Нису криви закони већ дух који је водио изборе. Избори се не могу да врше под ауторитетом личности већ странака. Идеја југословенства мора остати основна за наш политички живот. У тешкој геополитичкој ситуацији народ може само југословенско да обезбеди. Шири основи не постоје, а сви покушаји који су тежили нечем другом рђаво су се завршили.

— Да није било шестог јануара, каже говорник, и Великог Александра, данас нас више не би било!...

У свом даљем говору г. др. Крамер тврди да Хрватско питање постоји, али Југословенство осигурава једнакоправност.

У том оквиру могуће је једино решење Хрватског питања. Може се ићи до крајњих граница у уређењу земље, али се суштина Југословенства мора сачувати. Са зебњом гледа на оно што се догађа у Загребу где нису у питању жртве, већ да ли држава хоће и може да брани своје боје.

Затим г. др. Крамер прелази на буџет. Каже да су досада редуцирани расходи, а повишени приходи. Нови предлог буџета има нову тенденцију: смањују се приходи, а расходи се повећавају за око 200 милиона динара. Дефицит ће сада бити још већи него раније. Овај буџет, завршио је говорник, претставља ново доба наших буџета. Њиме је, изгледа, закључена политика дефлације.

Г. Јован Алтипармарковић који је потом добио реч, говори о саставу одбора и сматра да се помоћу њих задржава ситуација створена чл. 7 пореског закона.

Буџет је изгласан у начелу

Пошто је на све учињене примедбе одговорио Министар финансија г. Душан Летица, буџет је у начелу примљен. Претседавајући г. Дака Поповић закључио је затим седницу, с тим да се настави после подне у шест часова. На вечерашњој седници Финансиски одбор ће примити буџет и у појединостима, тако да ће већ сутра отпочети начелна буџетска дебата у пленуму Сената. (Дан).

—o—

Њ. Вис. Војвода и Војвоткиња од Кента долазе на Бохињ

Љубљана, 24 јула — Љубљански листови јављају да ће крајем овог месеца посетити Бохињ Њ. Вис. Војвода и Војвоткиња од Кента, који ће бити гости Њ. В. Кнеза Намесника Павла. (Дан)

Одложени трговачки преговори са Италијом

Београд, 24 јула. — Трговински преговори са Италијом одложени су за септембар. (Дан).

Г. Воја Лазић изјављује да се његова група засада неће издвајати из клуба г. Јевтића

Београд, 24 јула. — У вези са вођењем Југословенског посланичког клуба г. Јевтића Ваш дописник имао је данас прилике да разговара са г. Војом Лазићем, вођом земљорадничке групе у клубу, која је, као што је познато испољила намере да образује посебни посланички клуб. У невезаном разговору г. Лазић је изјавио Вашем дописнику, између осталог, и ово:

— Изгледа да се засада нећемо одвајати. Чекаћемо да ствар боље сазре. Сада идемо у народ, па када се вратимо узећемо целу ствар поново у претрес. (Дан).

—o—

Агитациона турнеја г. Хоћере по Банату и Бачкој

Београд, 24 јула. — Претседник Југословенске народне странке г. Светислав Хоћера са још четворицом чланова Главног одбора странке отпутовао је данас на велику агитациону турнеју у Војводину. Прву конференцију одржаће већ сутра, 25 о. м., у Белој Цркви. (Дан).

Комунике Југословенског посланичког клуба

Београд, 24 јула. — Седница Југословенског посланичког клуба, чији је ток праћен са најживљим интересовањем у свима политичким круговима, трајала је до касно у ноћи. По свима изгледима, и поред упорних демантија претставника вођства клуба, у клубу г. Јевтића дошло је до великих размимоилажења. То се, уосталом, може закључити и по саставу новог одбора клуба који је јуче изабран. У политичким круговима се нарочито указује на чињеницу да у ужи клупски одбор и претседништво клуба није ушао ни један истакнутији члан земљорадничке групе г. г. Воје Лазића и Воје Ђорђевића.

Текст комуникеа

После завршене седнице клуба претставницима листова је саопштено да ће добити комунике, пошто су одлуке клупске седнице, као што смо јуче јавили, држане у највећој тајности. Редиговање комунике трајало је врло дуго. Он гласи:

Југословенски посланички клуб завршио је своје вођење у једнодушној одлуци: да је данас потребније за народ и државу да чланови Југословенског посланичког клуба остану непоколебиво на линијама државног и националог јединства и југословенске идеологије и да клуб, чувајући национални фронт, продужи енергично борбу за остварење свога економског и социјалног програма, заштите и обезбеђења широких народних маса, а нарочито сеоског и варошког малог човека.

У дискусији о променама које су наступиле у нашој унутрашњој ситуацији и тешким последицама тих промена које свакодневно узбуђују нашу јавност, Југословенски посланички клуб констатује да је политика политичког и економског програма са којим је листа г. Богољуба Јевтића добила већину на петомајским изборима, добила очигледну потврду. И дебата у Народној скупштини и догађаји који се нижу од доласка владе г. др. Стојадиновића и изјаве и поздрави које чланови клуба свакодневно добијају из народа најбољи су доказ да је од највишег интереса за државу очувати данас континуитет уставног поретка, оствареног Уставом од 1931 године. Клуб сматра да је то питање од првостепене важности јер само израђени економски живот може обезбедити нормалан и без потреса политички развитак земље.

Ради сталног додира са народним масама, бирачима и својим пријатељима у народу, посланици Југословенског посланичког клуба решили су да се у клубу образује сталан Секретаријат који ће имати за дужност да перманентно одржава везу обавештавања, организовања и рада, како у Народној скупштини, тако и у народу.

Министар г. др. Ауер у Риму

Потписивање конкордата обавиће се у четвртак

Рим, 24 јула. — **Синоћ у 20 часова допутовао је у Рим југословенски министар правде г. др. Људевит Ауер, заједно са својом госпођом и својом ћерком, као и са својим шефом кабинета г. Змајевићем и чиновником Министарства спољних послова г. Погачником.**

Г. др. Ауер је допутовао у Рим да потпише нови југословенски конкордат са Ватиканом.

На станици су министра г. Ауера дочекали Његова екселенција монсињор Ђузепе Пичардо, архиепископ од Никеје и државни потсекретар и помоћник кардинала г. Пачелиа, у име кардинала Пачелиа монсињор Јулио Барбета, минутант за југословенске послове у секретаријату за спољне послове Ватикана и комендаторе Ђовани Белардо, шеф ватиканског протокола. Даље су министра дочекали г. Јеврем Симић, југословенски посланик при Ватикану, са саветником посланства при Ватикану монсињором Николом Мускателом, министар г. Касидолац, као и отправник нашег посланства при Квиринералу, војни изасланик потпуковник г. Миленковић са својим помоћником мајором г. Драгићевићем, као и целокупно особље наших посланстава при Ватикану и Квиринералу

На станици су били и ректор југословенског завода „Светог Јеронима", монсињор г. др. Јурај Мацјерац, г. Јовановић и Зајцић из Централног пресбироа, више чланова Југословенске колоније у Риму, римски новинари, римски дописник „Аваса" и многобројни фотографи. На перону су одржавали поредак железничка милиција и полиција.

Г. др. Ауер се поздравио са свима још на перону, затим је прешао у мали салон дворске чекаонице заједно са монсињором Пичардом, где му је монсињор Пичардо још једном пожелео добродошлицу и изразио му своје задовољство што га види у Риму. Монсињору Пичарду су у дворској чекаоници претстављени чланови свите г. др. Ауера, као и југословенски новинари.

Г. др. Ауер се затим одвезао у Југословенско посланство при Ватикану заједно са својом госпођом и својом кћери, пошто је и у Риму гост нашег посланика при Ватикану г. Симића.

Његова свита и новинари су остали у хотел „Парк"-у.

Синоћ је наш посланик при Ватикану г. Симић дао интимну вечеру у част госпође и г. Ауера. Данас у среду, 24 овог месеца пре подне југословенски Министар правде и чувар Државног печата учиниће своје званичне посете у Ватикану Пачелију и његовом помоћнику монсињору Пичарду.

У подне министар г. Симић даје ручак у част г. Ауера на који је позвао југословенске новинаре. У четвртак, 25 овог месеца, Његова Светост Папа Пије XI примиће југословенског министра правде г. др. Ауера пре подне. Врло вероватно, ова ће се посета обавити пре потписивања конкордата.

Потписивање конкордата извршиће се у резиденцији кардинала г. Пачелија, државног секретара Његове Светости Папе Пија XI Овом потписивању присуствоваће само монсињор Пичардо, архиепископ од Никеје и монсињор Барбета, који у ватиканском сервису за спољне послове води југословенски отсек.

Са југословенске стране овоме свечаном чину присуствоваће г. Јеврем Симић, наш посланик у Ватикану, са саветником посланства монсињором Мускетером.

Г. др. Ауер

Непосредно, после потписивања новог конкордата, његова еминенција кардинал Пачели примиће претставнике југословенске штампе у присуству министра Ауера. Истог дана предвиђен је свечан ручак, који у част министра г. др. Ауера даје монсињор Мађерар, ректор завода „Свети Јероним" у Риму.

Увече посланик Југославије при Ватикану г. Јеврем Симић даје свечану вечеру у част државног секретара, кардинала г. Пачелиа и министра Ауера, као и оних ватиканских великодостојника који имају своје заслуге за склапање конкордата.

У петак, 26 овог месеца, г. Симић даје свечан ручак за шефове страних мисија, акредитоване при Светој Столици.

Увече истог дана у југословенском посланству при Ватикану биће пријем целокупне наше колоније у Риму, која ће том приликом бити претстављена нашем министру правде.

Зборови г. др. Славка Узелца у Тителском срезу

Тител, 24 јула. — Југословенска народна странка одржала је у недељу три политичка збора у Тителском срезу. Зборови су одржани у Локу, Вилову и Ковиљу. Ови зборови били су добро посећени и на њима су говорили гг. др. Славко Узелац, лекар из Новог Сада и посланички кандидат Југословенске народне странке на прошлим изборима, Миливој Веркић, студент, инж. Кнап и Ђекић.

—о—

Збор г. Дуде Бошковића у Башаиду

Башаид, 24 јула. — Овде је одржан збор присталица опозиције. На овај збор, који је био добро посећен, дошао је г. др. Дуда Бошковић, народни посланик са листе др. Мачека у друштву г. Милана Ковачевића. У своме говору г. др. Бошковић нагласио је потребу оснивања „Војвођанског фронта" и позвао присутне да у овој борби устрају. (Дан.)

Буњевци су одлучно против политике одвајања

»Суботица је била и остаће буњевачка«

Сомбор, 24 јула. — Допис о политичким приликама у Суботици, објављен у недељном броју „Дана", а нарочито онај део, где се износи мишљење суботичких Буњеваца — опозиционара о додељењу Суботице Сомбора и једног дела Барање Хрватској, изазвао је овде велико интересовање, у првом реду међу Буњевцима, које је овакво мишљење изненадило. Обзиром да је била недеља, када је допис објављен, он се на свима скуповима Буњеваца коментарисао на разне начине, али углавном сви су се сложили у томе, да извођење оваквог предлога, па дошао он са било чије стране, није никако могућ.

Један угледан Буњевац, имућан економ, који активно учествује у политици, који је раније припадао Буњевачко-шокачкој странци рекао нам је у невезаном разговору ово:

— Нас Буњевце, специјално овде у Сомбору, у највећој мери је изненадила вест „Дана", да суботички „Хрвати" желе да се присаједине Хрватској. Пре свега питам се ја, колико има Хрвата у Суботици? Ако их има, постоји тамо само мали број оних, који су се после ослобођења у разним својствима настанили у Суботици међу њима и неколико адвоката Хрвата, због којих сумњам, да би се Суботица са својих 100.000 становника, од којих 70.000 сачињавају Буњевци, прикључила Хрватској Суботица је одувек била буњевачка, а никада хрватска, јер се Буњевци никада нису сматрали Хрватима, нити су имали нарочите везе са Хрватима у Хрватској.

Мађари су у своје време сматрали нас Буњевце Хрватима и сугерирали нам, да смо Хрвати само због тога, да би нас што више отуђили од браће Срба, од којих смо се само по вери разликовали, и да би нас на тај начин што пре могли помађарити, у чему, како се види нису успели.

Ми, Буњевци, поготово у Сомбору живили смо одувек у најлепшој слози са браћом по крви Србима, са којима смо делили и добро и зло, па смо сарађивали у свим питањима, која су задирала у наше заједничке интересе. Мађари су нам правили сметње у заједничком раду, завађали су нас са Србима, али су успели само код појединих интелектуалаца буњевачких, док сељака, који је одрастао на салашима заједно са Србима, нису успели придобити. Ми смо се сматрали браћом, јер нам је један језик, обичаји су нам исти, само се разликујемо у толико што су нам вере различите..

Баш због тога, као из стотину других разлога, ми Буњевци никада не би желели то прикључење Хрватској тим пре, што смо одувек живили заједно са Србима, јер смо упућени једни на друге док са онима из Хрватске никад нисмо имали ближег додира ни у прошлости, а немамо ни данас.

Неки, можда, мисле, да имају права тражити прикључење овог дела Бачке Хрвотској због тога, што су Буњевци на последњим изборима већином гласали за листу г. Мачека. Међутим, кад би и тако било, њихово је схватање погрешно, јер смо у прошлости видели да ХСС у овим крајевима није имала много присташа. Буњевци су били већином демократе, на пример у Бајмоку, у нашој највећој општини, где је Демократска странка била врло јака, и која је на ранијим изборима дала преко 1000 гласова за г. Давидовића. Они Буњевци, који су гласали на листу опозиције, нису гласали као Мачекоци, већ као раније присталице г. Љубе Давидовића. Ово треба да се зна, и да се не изврће истина.

Они који данас у Суботици траже прикључење свог краја Хрватској су они исти, који су се после ослобођења доселили у Суботицу са извесном мисијом. Они настоје да од Суботице створе хрватски град. Међутим, Суботица је била буњевачка и она ће и даље то остати.

Иначе је врло чудновато откуд суботички „Хрвати" могу да говоре у име свих Буњеваца у овом крају.

Делегација наших студената отпутовала је у Праг на међународни конгрес студената

Београд, 24 јула. — 28 о. м. одржаће се у Прагу конгрес Међународног удружења студената „ЦИЕ". На тај конгрес ићиће и наши студенти који су за пут добили помоћ од Министарства иностраних послова. Југословенску делегацију ће претстављати Академски савез националних студената који ће предводити г. Оми љен Милић, претседник националних студената. Сем г. Милића нашу делегацију ће претстављати четири студента из Београда, четири из Загреба и два из Љубљане.

Пре конгреса 24, 25 и 26 о. м. одржаће се преткоференција студената Мале антанте да би се утврдио заједнички став на конгресу. На конгресу ће се дискутовати поред уобичајених студентских питања и о политичким проблемима, а нарочито о политичким проблемима средње Европе. Још сада се наговештавају две струје: фашистичка и демократска. На овом конгресу ће учествовати 36 држава из целог света.

Наша делегација отпутовала је синоћним брзим возом у Праг. (Дан.)

Конференција г. др. Драгољуба Јовановића у Ср. Митровици

Сремска Митровица, 24 јула. — За недељу 28 о. м. заказана је у „Малој пивари" политичка конференција, на којој ће говорити гг. др. Драгољуб Јовановић, Милош Московљевић и др. Н. Петровић, адвокат из Београда.

—0—

Зборови г. Рацкова

Петровград, 24 јула. — Г. Милан Рацков, угледни економ из Петровграда, који је на петомајским изборима био кандидат удружене опозиције за народног посланика за град и срез Петровград, заказао је за недељу 28 о. м. после подне зборове у Клеку, Јанковом Мосту и Михаилову. *(Дан)*

—о—

Суфицит у државном буџету у мају

Београд, 24 јула. — **Расходи државне администрације у месецу мају износили су 485, а приходи 556 милиона динара. Код државних и привредних предузећа расходи су, пак, изнели 212, а приходи 244 милиона динара. Вишак од 32 милиона динара унет је у општи буџет државне администрације. (Дан.)**

1.000 Новосађана узело је учешћа на погребу др. Лазе Марковића

Нови Сад, 24 јула.

Јуче после подне, на веома свечан начин, сахрањен је на Алмашком гробљу, уз учешће многобројних пријатеља и поштоваоца пок. др. Лазар Марковић, начелник социјалне политике и народног здравља Банске управе у пензији.

Пок. др. Лаза Марковић

У 5 часова после подне покојниково тело пренесено је из капеле испред црквице на Алмашком гробљу, где су проте г. г. Владислав Јанкулов и Тоша Милић уз асистенцију једног ђакона извршили опело. Опелу је присуствовало око 1000 грађана. По свршеном опелу, прота г. Јанкулов одржао је говор, у коме се топлим речима опростио од покојника.

Затим је одржао говор у име Банске управе и одељења за социјалну политику и народно здравље, г. Несторовић, саветник Банске управе. Он је између осталог напоменуо да је покојник и основао одељење за социјалну политику и народно здравље Дунавске бановине. Трећи говорник био је г. др. Никола Милутиновић, секретар Матице српске, који се опростио са покојником у њено име. Он је говорио о књижевном, научном и просветном раду пок. др. Лазара Марковића. У име Црвеног крста говорио је прота г. Тоша Милић.

После овог говора ковчег са телом покојниковим препели су његови пријатељи до гроба. На самом гробу су се покојником опростио у име Народне одбране г. Лука Бајић-Миканов. Последњи се опростио са покојником г. др. Јова Поповић, шеф Хигијенског завода.

Поред осталих на гробљу су били: г. Бранко Секулић, подбан, г. др. Бранко Борота, претседник општине, г. др. Бранко Николић, народни посланик за новосадски срез, претседник Касационог суда г. др. Сава Путник, претседник Апелационог суда, г. др. Никола Игњатовић, вршилац дужности управника полиције, г. Милан Јовановић, начелник одељења за социјалну политику Банске управе, г. др. Зарубица, начелник трговинског одељења, г. Вујић, начелник финансиског одељења, г. Бранко Бастајић, сретски начелник, г. Сава Јаковљевић, г. Живан Митровић, претседник Савеза културних друштава, г. Богдановић, директор штедионице Дунавске бановине и још многи други виђени Новосађани. На погребу су били скоро и сви новосадски лекари. У редовима најелитнијег новосадског друштва налазили су се и многобројни пацијенти покојника из најсиромашнијих породица, који су са сузним очима испратили свога доброг и племенитог лекара.

Покојник је сахрањен и као резервни санитетски капетан I. класе уз све војничке почасти.

250 радника, који су запослени у јавним радовима у Петровграду, нису примили плате за прошлу недељу пошто нема кредита

Петровград, 24 јула. — Као што смо јавили, у недељу пре подне после толико перипетија и сензационалних момената сретски начелник г. Градимир Живановић извршио је примопредају претседничке дужности, иако је г. Ђурица Берберски поново био отсутан, и увео у звање и дужност новог претседника општине г. Милорада Владива. Ова вест брзо се је пронела градом.

Локални листови пунили су ступце овим догађајем, а неки, недељни, пустили су чак и ванредна издања. Прексиноћ је изашло ванредно издање „Буђења", органа Југословенског народног покрета Збора, чији је уредник г. Милорад Мојић. Под насловом „Бесплатна циркусијада", лист је изврнуо руглу седницу већа, коју је одржао г. Ђурица Берберски. „Буђење" уједно оштро критикује поступак сретског начелника г. Градимира Живановића, налазећи да је он крив што је дошло до отезања примопредаје. Говорећи о наступелој ситуацији у граду, лист очекује и тражи од новог претседника општине г. Милорада владива да „расветли многобројне градске афере, услед којих је град оштећен са много милиона и да све кривце бескомпромисно, без разлике на положаје које заузимају, изведе пред суд..." Јуче пре подне власти су овај број „Буђења" конфисковале, али је највећи део већ био растурен.

Г. Владив тражи упутства од Банске управе...

Када је јуче ујутру г. Милорад Владив дошао у градску кућу, дочекало га је око 250 радника, који су, у градској служби, радили на калдрмисању и зидарским радовима у касарни Краља Александра. У име радника њихов пословођа г. Васа Лукић, зидарски мајстор, саопштио је новом претседнику општине да радници нису добили плате за прошлу недељу и да су остали без средстава, те не могу наставити радове, који ће трајати још недељу дана. Г. Владив је затражио хитна упутства од Банске управе шта да ради са јавним радовима, који су започети, а нису довршени, пошто за њих нема кредита. У току данашњег дана г. Владив је прегледао и студирао све јавне радове, како оне које је г. Берберски већ довршио, тако и оне који су у току, да би могао предузети потребне мере.

На упит новинара, нови претседник општине г. Милорад Владив изјавио је да засада неће да даје још никакве изјаве, док све не простудира и не установи право стање ствари.

Отпуштени градски службеници

Јуче је отпуштена из општинске службе бабица Марија Драгојевић, коју је наместио г. Ђурица Берберски, а око чијег постављења се била подигла велика прашина. — Установљено је да је она била постављена иако није било кредита за ово место нити је ово место уопште било предвиђено. Наиме, предвиђене су 4 бабице, док је она постављена као пета, и то из кредита предвиђеног за једног општинског лекара, које је место остало упражњено. По доласку г. Владива лични секретар г. Ђурице Берберског, г. Бошко Богојевић, као привремени дневничар додељен је јуче из кабинета претседника општине на рад у одељење за руковање сточним пасошима, пошто градски статути не предвиђају место секретара нити је ово икада постојало. Г. Богојевић је, када му је саопштена ова одлука о премештају, поднео своју оставку. Јуче је отказана служба надзорнику градских чистача г. Ђури Илијином, познатом из напада на новинаре. Служба му је отказана на 15 дана, али је одмах добио отпремнину, одмах је и разрешен и отпуштен.

Збор г. Димитрија Вујића

Сазнајемо из поузданих извора да ће бивши Министар саобраћаја и народни посланик за град и срез Петровград г. Димитрије Вујић одржати у најскоријем времену збор у Петровграду. Према добијеним обавештењима, збор би се имао одржати у недељу 4 августа ове године. На збору ће бити говора о политичкој ситуацији, а свакако и о приликама и потребама града и среза Петровграда. За овај збор влада, нарочито у граду Петровграду, велико интересовање, пошто ће ово бити први збор г. Димитрија Вујића у Петровграду после петомајских избора.

(Дан)

Све више се осећа потреба оснивања градског музеја у Ср. Митровици

На развалинама некада славног Сирмиума налазе се многе драгоцености

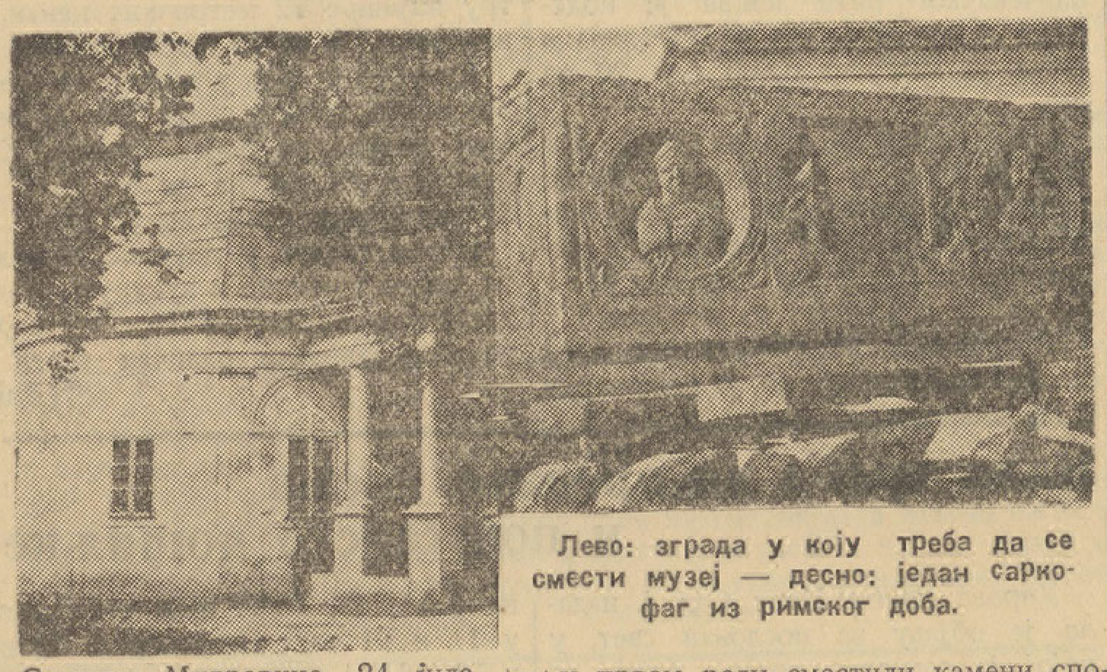

Лево: зграда у коју треба да се смести музеј — десно: један саркофаг из римског доба.

Сремска Митровица, 24 јула. — У Сремској Митровици осећала се већ одавна потреба оснивања градског музеја. Године 1883 јављају се први почетци те акције, али је баш та година била несрећна по сам град, јер је баш тада неки Чех Хавличек прикупљао све вредније споменике и потајно их слао у Праг, где се и данас налазе у музејима.

Некада славни Сирмиум оставио је за собом лепих трагова. Саме зидине Сирмиума данас се налазе у Петроварадину, који је од њих изграђен. Мноштво драгоцености разнели су разни музеји. По разним деловима града налази се такође много неископаног и још неистраженог блага.

Сремска Митровица има ипак доста лепих старих споменика, али су они разбацани по целоме граду; једино се римски споменици налазе на окупу у градском парку. Ако се на време не приступи спасавању тих драгоцених старина, зуб времена ће и овде учинити своје.

Велики пријатељ старина г. др. Фрањо Рачки, жупник, је главни поборник оснивања Градског музеја. Г. др. Рачки и дан данас залаже се за оснивање овог музеја и за радове око ископавања многих старина.

Г. др. Рачки, када се градила велика гимназија у Сремској Митровици, радио је на томе да се у средини двају великих крила зграде подигне велики атриум, у који би се у првом реду сместили камени споменици, који се сада налазе у градском парку и који ће вероватно временом ако тамо и даље остану, сасвим пропасти. Овај предлог је пропао пошто није било довољно новаца. А Сремска Митровица, обзиром на вредност и садржину старина, стоји далеко испред неких места, која ипак имају своје музеје (Оброваац, Пожега и др.).

Да се оснује музеј требало би учинити ово:

Проучавати све предмете, који би се приликом оснивања музеја нашли; од приватних лица откупљивати најлепше предмете, нарочито културно-историске; сабирати и откривати за сада непознате предмете, набављати из других музеја фотографије или факсимиле важних митровачких споменика (у загребачком музеју има их доста); уредити збирку слика некадашњег Сирмиума и данашње Сремске Митровице, изложити све бакропише, нацрте, слике старих и знаменитих Митровчана, уредити стручну библиотеку укупне литературе Сремске Митровице, и статистички приказати некадашњи и данашњи град Ср. Митровицу диаграмима и графиконима.

Трошкови града око оснивања музеја били би свакако минимални нарочито када се има на уму да град већ има просторије за будући музеј.

Р.

Купон

за учешће у наградном конкурсу Дана

Име и занимање учесника:

.....

Тачна адреса:

.....

Привредни живот

Корхец к. д. исправља...

Господине уредниче,

Молимо Вас, с позивом на Закон о штампи, а с обзиром на чланке, који су отштампани у Вашем цењеном листу од 16, 18 и 21 о. м., да на одговарајућем месту и истим словима, изволите у наредном броју отштампати следећу исправку:

1. Није истина, да ми не стојимо под одговарајућом ветеринарском контролом него је напротив истина, да се та контрола врши од стране надлежних ветеринара најстрожије, о чему се може уверити у свако доба;

2. Није истина, да не плаћамо скупни порез на пословни промет редовно, него је напротив истина, да ми плаћамо исти скупни порез за пословни промет као сваки други месар, и то 5% од вредности живе ваге, о чему се води најстрожија контрола са стране надлежних власти;

3. Није истина, да ми кољемо биволе, него лиферујемо само месо првокласних волова и јунаца, а негодовање наших конкурената потиче баш услед првокласног квалитета наших производа;

4. Није истина да ми поново прерађујемо враћену робу. Напротив ми само зато враћамо робу, да бисмо публику могли послужити са најсвежијом робом и да наше пословође не би могле, па ни из погрешке, друго продавати сем свеже робе. Природна је ствар, да се за робу, која се није потрошила на територији града Новог Сада, не може наплатити трошарина него да се такова трошарина мора рефундирати. Ове минималне количине, које се нама враћају, употребљавају се искључиво за фабрикацију сапуна, а повраћај истих је потребан баш за спроведбу контроле унутар нашег погона.

5. Није истина да смо ми мање оптерећени него остали месари, него је напротив истина, да на пр. новосадски месари плаћају у име кланичне пристојбе 78 динара за цео комад вола, који има барем 300 кг. меса. За исту количину меса ми плаћамо на име трошарине (увознине) 150 динара, коју своту новосадски месари не плаћају. Према томе смо ми и поред подвозних тошкова двоструко оптерећени наспрам новосадских месара. Тврдња, да они имају трошак од 4 динара по кг. поред протувредности стоке, је једна обична измишљотина и тако је у очевидној опреци са истином, да код објективне публике не може да пали;

6. Није истина да ми за бесцење купујемо стоку, него је напротив истина, да смо подигли цену стоке, јер нам околина Чоке и Суботице није довољна за подмирење наших потреба. Ми овде имамо велику конкуренцију извозника тако да купујемо стоку и у Новом Саду т. ј. на истим местима, где остали месари купују. Ми увек гледамо, да купујемо квалитативно најбољу робу, коју најбоље плаћамо.

Ми не желимо искористити потрошача, него смо задовољни са скромном зарадом, ако можемо да постигнемо одговарајући промет, што смо већ у више махова доказали. Наша конкуренција није никад нелојална, ми конкуренцију само квалитативно тучемо, а не у пенама. Природна је ствар, да ово боле остале месаре и тенденција њихових тврдњи је провидна;

7. Што се града Суботице тиче, уживамо мањи трошарински став само зато, јер извозимо огромне количине изван територије града Суботице. Ово је регулисано Уредбом, на основу које је градско поглаварство морало одобрити снижени став. То у ствари није никаква повластица, јер оно што се троши на самој територији града, оптерећено је барем истим ставом, ако не са много већим. Решење претседника општине, на које се суботички месари позивају, датира тек од априла месеца 1935. Од тога доба ни један месар није вратио обртницу. Према томе су изјаве неколицине суботичких месара скроз неосноване и такође провидне тенденције.

На основу горе изложеног је свакоме јасно, да су интереси сточара и потрошачке публике са нашим интересима идентични, да нелојалне утакмице нема, и да повика неколицине месара потиче отуда, што потрошачка публика није изложена њима на милост и немилост.

Примите господине уреднче, израз нашег одличног поштовања

Корхец Јулије
Фабрика салама и кобасица
Чока
(Ђорђе Ледерер)

Жетва је ове године у панчевачком риту дала одличне резултате

Просечан принос је 12 м. ц. по јутру

Борча, 24 јула. — По исушењу панчевачког рита земља је подељена и продата. Од 34.000 ланаца свега је засејано 6.800 или 20 од сто.

Пре неколико година овај рит био је пуст и непроходан, права џунгла. Међутим, данас су тамо широка поља засејана пшеницом и виноградима. Сигурним насипима обезбеђено је земљиште од поплаве.

Овогодишња жетва својим приносом најобилнија је у целом јужном Банату и износи по једном јутру најмање 12 метричких центи, а има земље и са 15 центи приноса.

Кукуруз је сада у висини од скоро два метра, свеж и зелен тако да се и овде рачуна на добар принос. Код кururуза се рачуна да ће бити до 30 метричких центи по јутру.

Идуће године у риту ће се садити, поред пшенице и кукуруза, и индустриске биљке, за које су агрономи предвидели одличан терен.

(Дан)

Када треба да предате писма и поштанске пошиљке

Управа поште Нови Сад 1 издала је објаву за послован свет, у којој је означено крајње време за предају пошиљака за поједина места у земљи са најбољим везама.

Према овој објави крајње време за предају писама и упутница са најбољом везом је за: Београд, Ниш, Скопље, Крагујевац, западно и јужно иноземство, Загреб, Љубљану, Марибор, Бања Луку, Сушак у 11, 15.30, 17, 18.30 и 21 час; Сарајево, Мостар, Дубровник, Цетиње у 11, 18.30, и 21 час; Суботица, Вел. Кикинда, Ст. Бечеј и Румунију у 9, 13, 21 час; Сомбор и Винковце у 11, 13, 16.30 и 21 час; Сенту у 11 и 21 час; Петровград, Вршац у 13, 18, 21 час; Осијек у 11, 16.30, 18.30, 21 час.

За вредносна писма и вредносне пакете крајње је време за предају у 9, 11 и 18 часова. За обичне пакете крајње време је у 9, 11, 17 и 18 часова.

Писма која се предају после 18.30 часова не отпремају се више брзим возом из Суботице у 19.55 часова. Пакети који се предају до 17.40 часова отпремају се у 17.40 часова, а оне после 17 часова тек ноћу у 2.15.

Привредне вести

Наш прошлогодишњи промет са Холандијом био је у знаку дефицита, јер смо извезли робе у вредности 34,427.000 динара, а увезли смо холандске робе за 69,046.000 динара. Према томе ми смо имали дефицит од 34,619.000 динара. У току првих пет месеци ове године увезли смо из Холандије робе за 21,731.000 динара, а извезли смо наше робе у Холандију за 3,436.000 динара. Према овоме наш дефицит за ових пет месеци износи 18,295.000 динара.

*

Зрачењем поља и њива кратким радио таласима добија се много већи принос. Један руски професор правио је експерименте зрачењем кромпира и патлиџана. На овај начин добило се од истог семена 17 пута више кромпира и два пута више патлиџана.

Лицитације и набавке

Трговинско-индустриска и занатска комора у Новом Саду саопштава:

Команда Поморског ваздухопловства у Дивуљама позива заинтересоване фирме да јој доставе своје понуде за следеће набавке и то:

1) Најкасније до 8 августа за оправку и комплетисање 60 ком. даљинских термометара, пуњени са ликхидом, за мерење температуре уља или воде на хидропланима, према условима. Понуде к броју Т. 4086-1935.

2) Најкасније до 14 августа за набавку 2000 метара конопа катранисаног са 3 честице, лево савијеног, тврдог, опсега 90 мм, према условима. Понуде к броју Т. 4148-1935.

3) Најкасније до 16 августа за набавку 100.000 метара челичног конопа унакрст плетеног и флексибилног Іа квалитета, непоцинчан 1.5 мм, за теглење, према условима. Понуде к броју Т. 4193-1935.

—о—

НАША РУБРИКА

У духу цепања и раздвајања...

Специјалним законом Петроварадин је 1929 године припојен и у административном погледу Новом Саду са којим је фактично већ одавно имао једну природну целину. Тим актом само је доведена у законску форму једна природна и економска веза. А њиме је Петроварадин несумњиво догио, пошто је све његове комуналне бриге преузела на себе Новосадска општина, која у финансиском погледу далеко боље стоји.

Међутим, извесни Петроварадинци као да нису задовољни новим стањем. То се, уосталом, може закључити и из акције коју је повео бивши претседник Петроварадинске општине г. Иван Јелашић. Како смо обавештени он скупља неке потписе међу Петроварадинцима и Мајурцима за одвајање од Новог Сада. Коме ће поднети те потписе то не знамо. Пошто је законом Новом Саду припојен Петроварадин се може одвојити само истим путем. А да ли ће г. Јелашић, који моментано није претседник ни једне општине, успети да измени један закон?

—о—

Хиљадугодишњи континуитет мађарског народа

Будимпештански „Мађаршаг", од 21 о. м. у свом допису из Дебрецина истиче, да је на састанку мађарских легитимиста у Дебрецину познати легитимистички вођа Никола Григер у своме говору нагласио ово:

Питање рестаурације у Мађарској не значи политичко уважавање једне династије, него је реч о континуитету хиљадугодишњег уставног живота мађарског народа, којим је осигуран даљи опстанак Мађарске. Може се отворено тврдити, рекао је Григер, да би судбоносно било по питање ревизије, ако не би дошло до рестаурације у Мађарској.

—о—

И Мађари устају против пангерманске пропаганде

„Пестер Лојд" у свом јутарњем броју од 20 јула, објављује на уводном месту чланак Ђорђа Амброзиа, у коме се писац осврће на интензивну пангерманску пропаганду у Мађарској, па указује на гледиште појединих мађарских кругова да ова пропаганда потиче од званичних фактора немачког Рајха. Насупрот овом гледишту писац истиче мишљење, да се ова пангерманска пропаганда спроводи поводом приватне иницијативе немачких национал-социјалиста. Писац, ипак, упозорава званичне факторе немачког Рајха да са своје стране спрече ову неумесну пропаганду Мађарској, јер би она могла штетно да утиче на пријатељске односе између Мађарске и Немачке.

Дакле, и Мађари увиђају опасност пангерманске пропаганде. . .

ЖИВОТ НАШИХ ЉУДИ И КРАЈЕВА

627 дечака

похађало у Панчеву обавезне течајеве физичког васпитања

Панчево, 24 јула. — Ових дана комисија за преглед обвезника за телесно васпитање завршила је свој рад, прегледавши 642 обвезника. Од овог броја свега 15 су одбијени као неспособни, док су 627 способни.

Комисију су сачињавали г. др. Александар Јанкулов, градски лекар и г. др. Милета Чолаковић, примарни лекар градске болнице у Панчеву, градски одборник г. Ђура Павловић, и новопостављени вршилац дужности шефа отсека обавезног телесног васпитања г. Милош Николић.

Г. Милош Николић, био је љубазан да нам о раду комисије каже ово:

— Рад комисије за преглед обвезника трајао је непрекидно три недеље и за то време прегледана су сва годишта обвезника. Овом обавезном телесном васпитању подлежу сва мушка деца изван школе, односно завршене основне школе или продужене основне школе, до навршене 20 године живота. После ће се обавити и ревизиони преглед. Пошто је тешко радити са овако великим бројем омладинаца, основаће се течајеви, који ће се звати „празнички течајеви“.

На овим течајима предаваће предњаци панчевачког Соколског друштва, а ја ћу после ревизије израдити план наставе.

У Панчеву је основан одбор за руковање фондом „Празничких течајева“, у који су ушли г. г. Василије Мандровић, шеф општег одељења, градски велики бележник и г. г. Петар Павловић, трговац и Ђуро Антоновић, предузимач. (Дан)

—о—

Успели аеро-митинг у Новом Врбасу

Нови Врбас, 24 јула. — Преко 2500 посетилаца присуствовало је великом аеро-митингу, који је одржан на терену поред саме фабрике шећера.

Из Новог Сада стигла су три војна авиона под командом мајора г. Лукишића. У овој екипи налазили су се извиђач потпоручник г. Грбић, војни пилоти наредник г. Петричић и наредник г. Денић. Обласни одбор Аеро-клуба из Новог Сада послао је на митинг свој спортски авион.

После 10 часова долетео је авион Аеро-пута из Београда, „Фокс“ са четири седишта којим је пилотирао г. Миловановић, а одмах затим авион фирме „Бата“ из Борова са пилотом г. Јанковићем и директором творнице г. Томом Максимовићем. Из Новог Сада је посебним авионом дошао потпуковник г. Узелац, помоћник команданта првог ваздухопловног пука.

Велики број посетилаца летео је авионом. Најмлађи који је летео био је трогодишњи син г. Маринка Крстоношића из Куле.

У подне је генерални директор фабрике шећера г. Шварц приредио у фабрици гостима банкет. На банкету су говорили г. Емил Гураљ, технички директор, г. Лесковац, апотекар из Ст. Врбаса. г. др. Лазар Дујић из Куле и г. Илија Милованчев, претседник општине из Ст. Врбаса.

Аеро-митинг је у сваком погледу успео, што се најбоље види из овако рекордне посете као и великог интересовања публике за развитак ваздухопловства. (Дан)

Главно вучење од 8 до 31 августа

СРЕЋКЕ могу добити како стари, тако и нови играчи код овлашћеног продавца

Лајоша Лустига, Нови Сад

Краља Александра улица 13

Вршалица се у мраку сурвала у речицу

Умро, мучен грижом савести, што је убио друга

Вршећа машина Славка Романовића из Брестача сурвала се прошле ноћи, на путу између села Брестача и Сибача, код Руме, у речицу Јарчину, дубоку пет метара. Машина је сва поломљена, док срећним случајем људских жртава нема. До ове несреће дошло је услед помрчине пошто машиновођа није могао да распозна пут. Приликом пада машина се преврнула и у превртању одбацила машиновођу на другу страну, где је пао потпуно неповређен. У паду је руда поломљена и тако су елеватор и дрес остали на путу. Иначе би дошло до веће несреће пошто се остало особље налазило на њима.

Мучен грижом савести издахнуо је у Ср. Митровици радник Јован Благојевић. Пре годину и по дана у гостиони код „Личанина“, Јован Благојевић је убио свог друга Ђуру Лаћака. Благојевић је за ово дело био изведен пред митровачки суд, који га је осудио за овај злочин на годину дана робије. Одмах после злочина Благојевићу се у ноћи причињавало, да је пред њега његова жртва Ђуро Лаћак који хоће да га убије. Па и кад је казну издржао, Благојевић није могао да се смири. Визије су га и даље гониле. У последње време његово се стање погоршало Био је одведен у болницу, ту је констатовано да је задобио запаљење мозга од чега је и издахнуо.

Бесно псето угризло је у Панчеву руског емигранта г. Глеба Сперинског и његову жену Марију. Г. Сперински је са женом шетао од пристаништа према вили Мирамаре када је изненада на њих налетео један велики овчарски пас, који је угризао прво мужа па онда жену. Установљено је да је овај пас био бесан и ради тога је брачни пар Сперински упућен у Пастеров завод у Београд.

Прослава ватрогасног дана одржана је у Вршцу. Чинодејствовао је прота г. Стојаковић и католички свештеник г. Волф. Ватрогасни крст за 100 пожара добио је г. Славко Францић, новинар и секретар жупе Среза вршачког, исти крст за 300 пожара добио је г. Мита Марила, оџачар и добровољац. Поред тога већи број ватрогасаца добио је колајну за ревносну службу од 5—10 година. Увече је приређена у градском паку врло успела забава са томболом и игранком.

Самоубиство вешањем извршила је у селу Ст. Моравици, Лидија Чањи, старица од 77 година. Самоубица је искористила прилику када никог није било у кући и направивши омчу од ужета кога је сама оплела, потом се обесила о врата у својој соби Укућани су је затекли већ мртву. Извештена је одмах жандармерија, која је повела истрагу. Разлог самоубиства је болест. Пок. Лидија дуже време је боловала од неизлечиве блести рака у стомаку.

Самоубиство извршио је у Вршцу вешањем Мартин Сибер, стар 63 године, на тавану своје куће у Малој Балати. Поведеном истрагом утврђено је да је Мартин у последње време остао без икаквих средстава, па се из очајања одао пићу.

После 6 месеци пронађен је крадљивац који је вршачком трговцу Стевану Вирагу био однео нека ћебад. Зове се Павле Шимон, и полиција га поодавно познаје. Дело признаје, али каже да га је учинио због јаке зиме, да би се покрио. Ових дана биће предат суду.

Продавац луфтбалона Јован Комароми из Петровграда старан од 81 годинет, јуче увече у 8 и по часова напрасно је умро од капи пред Официрским домом.

Приликом вршидбе тешко је настрадао Петар Звонаревић, радник из Сремске Митровице, стар 29 година, отац четворо деце. Петар је радио на вршалици Луке Швајберића на гувну земљорадника Јоце Марјановића, у Сремској улици. Убацујући снопове у дреш, кајиш му је повукао руку и отсекао кашу десне руке. Петар је у тешком стању пренет одмах у болницу, где му је рука до половине ампутирана.

Сремска житарска обласна задруга, одржала је збор у Руми. Овом збору присуствовали су делегати Бановинске задруге, Савеза земљорадничких задруга, претседник Обласне житарске задруге г. Бранко Аврамовић и други. Збору је требао да присуствује и г. Димитрије Љотић, али, спречен бањским лечењем, послао је свога заменика. Збору је присуствовао знатан број сељака, које је питање задругарства необично заинтересовало. Решено је да се у Руми закупи један велики магазин који ће примати од чланова задруге сељачке производе. Ове године задруга ће проширити свој рад на неке суседне срезове.

Невероватно јака суша која је завладала прети да уништи усеве у околини Руме. Нарочито знатне штете, ако суша и даље потраје претрпеће срезови румски и иришки. Сушу погоршава и то што последњих дана дувају топли и јаки ветрови, који и иначе суву земљу испаравају. Кукурузи који су у клипу нарочито ће осетити. Шећерна репа у случају да суша продужи још 10—12 дана потпуно ће пропасти.

Дрска пљачка извршена је у кући г. Милана Петровића, „Лале“ у Доситијевој улици 107 у Великој Кикинди. Непознати провалници су ушли у собу кроз прозор, одакле су однели неколико јастука, разних чаршава у вредности преко 1.000 динара, па затим побегли. И поред енергичне истраге, дрски провалници су у до сада пронађени.

Мађарски авијатичар Лајош Ротер упутио је писмо Аеро-клубу у Петровград да ће доћи у Петровград ове недеље, а досада је одлагао, јер је био заузет послом. У Петровграду спремају му дочек скаути, пошто је и Ротер истакнути скаут.

Удавио се у Сави, код Подринске Митровице, Јосип Вегнер, радник на багеру Његов леш су пронашли рибари. Вегнер је родом из Беле Цркве, а дошао је у Митровицу пре неколико година.

Сладолед, боза, лимонада код МОЈСОВИЋА

Купао се у Карашу поред Вршца осамдесетогодишњи Малета Јон из Куштиља. При купању тако се несрећно ударио у неки тврд предмет у води, да га је ухватила несвестица те се удавио.

У Петровградску болницу довезен је Мирко Лакатош, младић из Српског Елемира, у тешком стању. Њега је Жива Глуков ударио мотком по глави у свађи око једне жене, услед чега је задобио потрес мозга. У болницу је довезен и Томаш Задравец, надничар из Новог Бечеја, који је потрбушке пао са вршалице, и то тако несрећно, да су му виле проболе трбух.

Протестни збор Задруге за раздужење дужника у Петровграду

„У Банату нема сељака који свој дуг већ није отплатио плаћањем камата“

Петровград, 24 јула. — Задруга за раздужење дужника у Петровграду сазива за недељу 28 о. м. велики протестни збор у Петровграду, који ће се одржати на Житном тргу у 10 часова пре подне. Према нашим обавештењима, на протестном збору тражиће се да се одмах донесе закон о раздужењу земљорадника, да се измени порески систем тако, да се пореза разрезује према стварној моћи пореских обвезника. Списак говорника још није дефинитивно утврђен, али ће, како сазнајемо, између осталих, говорити и г. г. Мија Мијатов, адвокат, иначе претставник Југословенске народне странке, др. Божа Анкић, адвокат, иначе претставник бивше радикалне странке, Милан Рацков, економ, претставник Удружене опозиције, и г. Никола Чанак, поседник из Копака. У разговору са дописником „Дана“, г. Милан Рацков изјавио је тим поводом ово:

— Стање војвођанске привреде један је од најтежих проблема, који треба што пре решити, иначе прети опасност да у Војводини наступи још јаче пропадање сељака и осталих привредника. До овог стања дошло је услед тога што се војвођански сељак у доба просперитета 1922 и 1923 године, када је цена његовим производима била са 200—300% већа него данас, задуживао, да би унапредио газдинство. Куповао је справе и земљу, која је тада стајала 30 до 35 хиљада динара по јутру, за коју данас не може добити по јутру више од 5 до 6 хиљада динара. Тако је војвођански сељак на свом иметку изгубио најмање шест пута. Ако би се укинуо Закон о раздужењу земљорадника и ако би земљорадник морао вратити своје дугове, онда би извесно најмање 80% сељака у Банату остало без игде ичега, јер им ни иметак не би био довољан за дуг. Стога сматрам да треба неодложно приступити решавању тог питања, пошто сељак, поготово ове године, и поред најбоље воље, не може одговорити својим обавезама, јер га је, поред свих тешкоћа, задесила и слаба жетва. Мишљења сам да би требало донети закон, сличан румунском, по коме би се сељак могао на неки начин раздужити, и то тако да се дугови отписују сразмерно величини поседа, тако да се мањи поседи јаче раздуже, а сви најмање 50 процената. У Банату нема сељака који свој дуг већ није вратио плаћањем велике камате. *(Дан)*

Ударио јој шамар, па га тужи за — покушај убиства

Велика Кикинда, 24 јула. — У собу г. Д. Томашева, пристава, дошла је јутрос једна стара жена, од око 60 година. Још с врата почела је да кука:

— Ајаој! убиће ме! Ајаој!...

— Ко, баба? пита је г. Томашев.

— Мој зет, одговара уплашено баба и даље плачући.

— Зет?

— Да, не да ми у кућу. И синоћ ме је шамарао, па затим избацио напоље. Нисам могла од бруке и болова да спавам.

— Зашто га не тужиш?

— Убиће ме! Већ ми је претио.

Старица излази плачући.

—

После неколико минута улазе две жене. Једна млађа, врло отресита и доста лепа. Муж јој је дрвосеча.

— Добар дан, г. капетане! (тако у Кикинди ословљавају г. Томашева).

— Добар дан, снаше.

— А ју, слатки господине, слушајте ме. Па зар ја да сам неваљала. Зар мени то неко да каже, када сам ја 20 година удата и четири године чекала мужа из Русије?

— Па ко је то рекао?

— Па онај човек што станује код нас.

— Кад је рекао?

— Ја нисам чула. али ова жена се (показује на своју пријатељицу) може заклети.

— Па није истина. Он је био овде и каже да је то само сплетка против њега.

— Није, капетане. А зар ја смем дозволити да се мени каже да сам неваљала, па ако мој муж чује, убиће ме.

— Тужите га суду за увреду части.

— Ја тражим заштите од вас.

— Не можемо ми то тек тако.

— А зашто да ме назива погрдним именима кад нисам таква женска. Најбоље ће бити да кажем мужу све то, па ће му он већ показати. Знаће онда чија је жена неваљала.

— Па збогом господине.

— Збогом!

И тако из дана у дан. Непрекидно. *(Дан)*

—о—

Пожар уништио око десет вагона сена

Вршац, 24 јула. — Избио је пожар на камарама сена које су биле својина Живе Лекића и једне вршачке фирме. Поред сена била је саденута и једна већа камара детелине што је све пожар уништио. — Штета се цени на преко 20.000 динара. Полиција је повела истрагу. (Дан)

—о—

Гром ударио у једну кућу у Вршцу

Вршац, 24 јула. — После пуних 7 недеља суше пала је прва киша, која је дошла са великом олујом грмљавином и јаким пљуском. У једном тренутку гром је ударио у кућу г. др. Атанасија Јовановића индустријалца, оборивши један очак и део крова са тавном. Гром је покидао и електрично осветљење, услед чега је настала паника у кући. Штета се цени на неколико хиљада динара. Кућа је била осигурана против пожара и грома.

—о—

Леп успех полиције у Ср. Карловцима

Карловачка полиција је ухапсила разбојника који је опљачкао поштанска кола на путу између Пашићева и Кулпина

Разбојник, који је чехословачки држављанин, напао је и на поштара између Инђије и Нових Карловаца

Ср. Карловци, 24 јула. — Као што је „Дан“ јавио 14 о. м. извршен је разбојнички напад на поштара између Кулпина и Пашићева, којом је приликом сам поштар озлеђен и однесено 5000 динара у готову. Јуче је карловачка полиција извештена да је извршен напад на поштара између Инђије и Нових Карловаца. Одређена је хитна потера пошто је добивен и кратак опис нападача. Нареднику градске полиције г. Иванишевићу успело је једног странца ухапсити, који је покушао да побегне, али после кратке трке бегунац је ухваћен и предведен полицији.

Саслушање је преузео шеф полиције г. Ивановић, који је после кратког саслушања установио следеће: разбојник се зове Антон Липовски, родом из Гелстдорфа, у Чехословачкој, стар 44 године, а допутовао је лађом у Нови Сад 11 о. м. када му је на чехословачком пасошу ударена улазна виза. Чим се установио идентитет, Липовски је претресен и у чарапама је пронађен новац и то: 1500 динара у нашем новцу, 2280 чехословачких круна и 20 мађарских пенги.

Узет на саслушање о разбојничким нападима, он је без устезања описао догађаје:

— Дошао сам у Југославију с намером да извршим пљачкање поштанског новца. Одмах ми је пала у очи пошта Кулпин—Пашићево, поштара сам вребао два дана и тек трећи дан указала ми се прилика да ме прими на кола и да му отмем џак са новцем и побегнем. У џаку сам нашао свега 5000 динара које сам узео док остале ствари нисам дирао. Нисам напао на поштара, нити сам му задао ма какав ударац. Одмах после напада дошао сам у Нови Сад, где сам провео један дан и отпутовао сам возом за Београд где сам динаре променио у чехословачке круне и вратио сам се у Инђију. У Инђији сам пробавио два дана, видео поштара и данас се решио да извршим напад. Чим смо одмакли од Инђије, када никога није било у близини, дохватио сам запечаћен џак и побегао са њиме. Одмах сам га отворио и видео да новца нема, већ једино писма, све сам оставио недирнуто и побегао пешке преко поља у правцу Ср. Карловаца у намери да стигнем до Новог Сада, одакле сам имао намеру да лађом побегнем за Чехословачку. Нажалост, у томе сам спречен.

Ухапшени разбојник биће предан суду. *(Дан)*

Сјајан подвиг новосадског шахисте

Новосађанин г. Мирко Бредер победио је реномираног мајстора г. Костића

У претпоследњем (14-том) колу београдског турнира изазвала је велику сензацију победа новосадског мајстора г. Мирка Бредера над интернационалним мајстором г. Бориславом Костићем, који је већ у отварању дошао у тежак положај, па је касније, пошто је морао дати краљицу за топ и ловца, био принуђен да преда партију. Овај пораз је за г. Костића нарочито судбоносан, јер њиме губи шансе за прво место.

Успесима постигнутим на овом турниру Новосађанин г. Имре Бредер, посведочио је своју високу класу, и спрему да уђе у арену интернационалне шаховске борбе. Пошто је врло млад, он још нема потпуно разрађен стил, али је одличан комбинаторик и показује и пуно разумевање позиционе игре. Већ на првенственим утакмицама у Новом Саду (где је, год. 1934, освојио титулу клупског првака) давао је партије које су далеко одударале од обичног клупског нивоа. Овога младог играча чека бесумње лепа шаховска будућност.

Питање првенства Југославије је, како смо и предвидели, остало до последњег кола неизвесно. Пирц је, са 10½ поена и једном недовршеном партијом, на челу, али му прети опасност од г. др. Трифуновића, који има свега пола поена мање, и такође недовршену партију. За овом двојицом долазе: Кениг са 10 поена, Бора Костић 9½ (1), Шрајбеп 9½, Бредер 8½, др. Асталош и Тот 7½, Вуковић 6½, Томовић 5 (2), Недељковић 5, др. Дрезга 4½ (2), Петровић 4½, Авировић и Филиповић 3 (1), др. Калабар 2½ (1) поен.

У четвртак, 25 јула, одиграва се петнаесто, последње коло турнира. Тога дана увече обавиће се на банкету свечано додељивање награда.

Седница Градског већа у Суботици

Суботица, 24 јула. — Данас је претседник Суботичке општине сазвао седницу градског већа за 30 јули. На дневном реду је преко сто тачака о којима ће се решавати. (Дан).

—о—

Велики аеро-митинг у Суботици

Суботица, 24 јула. — Аеро клуб у Суботици, чији је претседник генерал г. Јован Наумовић, командант Потиске дивизиске области, приредиће 1 септембра велики аеромитинг. Аеро-клуб у Суботици израђује програм ове велике ваздушне свечаности.

На аеромитинг ће доћи, велики број приватних, војних и путничких авиона. На програму је и „ваздушно крштење“ публике.

Ова пропаганда за наше небо потребна је у овим крајевима тим пре, што постоји намера да се идуће године изгради аеродром у Суботици и да се купи један аероплан.

Минерална вода у Опову

Опово, 24 јула. — У селу Опову, недалеко од града Панчева, приликом градње зграде за надзорног инжињера водне задруге, копањем се наишло на минералну воду.

Ова оповачка минерална вода, која долази из дубине од 254 метара у себи садржи амонијака, хлора и сувих остатака, на анализи је установљено да може успешно лечити катар грла и стомачне болести. (Дан)

—о—

Фалсификатор ухваћен када је плаћао правом десетодинарком

Суд га је казнио са две године робије

Петровград, 24 јула. — Сенат Окружног суда, под претседништвом г. Раде Радовића, судио је Јовану Граовцу, ковачком помоћнику, и Јосифу Вихнеру, машинском бравару, из Старог Лецa, које старешина државног тужиоштва г. Бранислав Павловић оптужује да су у Старом Лецу фалсификовали три десетодинарке 12 и 13 априла ове године, па их делом и растурили. Једном десетодинарком платили су ракију у гостиони Михајла Вашбуша, другом купили цигарете.

Граовац признаје кривицу, али тврди да је код истражног судије говорио неистину и лажно теретио Вихнера, верујући да ће себи тиме олакшати. Као ковачки помоћник остао је без посла и пао на терет оцу, који има осморо деце. Тако се решио да израђује лажни новац. Пред свих настојања државног тужиоца Граовац се веома вешто брани и остаје при тврђењу да је радио у Вихнеровој радњи, а посао крио од Вихнера, сматрајући да је овде сигурнији него код своје куће. Када му је остала у џепу само још права десетодинарка, по којој је правио отиске, пошао је у радњу да купи цигарете и платио оригиналном десетодинарком, али се ова услед притиска била нешто развукла и трговцу се учинила фалсификованом: позвао је жандарма, који је ухапсио фалсификатора. Вихнер се брани да ни за шта није знао.

Суд је Граовца осудио на две године робије, а Вихнера је ослободио.

Прогноза времена:

Температура ће порасти

Нови Сад, 24 јула.

Прогноза времена:

Европа: Висок притисак над Југозападном Европом и средином континента. Слаба депресија над Украјином и Леденим Океаном. Преовлађује ведро и суво време у целој Европи уз пораст температуре.

Краљевина Југославија: Ведро на приморским деловима. Облачно у унутрашњости. Слабе кише било је местимично у северним крајевима и на крајњем југу. Температура порасла.

Минимална температура Мрзла Водица 4, максимална Херцег Нови 31.

Прогноза времена за 25 јули. Претежно ведро. Температура ће порасти.

Сунце излази у 4.14, залази у 19.14 часова.

—о—

У пијанству напао на непознатог човека и расекао га по руци

Петровград, 24 јула. — Жива Пирошев, ратар из Петровграда, који станује у Шуми, човек је који воли да пије, јер познаје своју злу нарав. Наиме, несрећни Жива, када се напије, непрестано виче да мора убити свакога ко наиђе, или да неко мора убити њега

По некој несрећи, јуче после подне Жива Пирошев се напио и пролазио улицом др. Емила Гавриле. Баш у том тренутку овом улицом је пролазио угледни ратар Јоца Вуков. Чим га је приметио, Жива је извадио дугачки нож, обрисао га о чакшире и као дивља звер, вичући, бацио се на Јоцу Вуковог, кога иначе уопште није ни познавао. Видећи да ће зло проћи, Јоца Вуков зграбио му је нож али му га је Жива Пирошев у руци завртнуо и расекао му шаке на два места. У то је наишао Јоцин син Жарко, стар 30 година, који, иако је атлетске конструкције, није смео да се приближи побеснелом Живи Пирошевом, пошто познаје његову злу нарав. Жива Пирошев, иако је сакат на једну ногу, иако је био мртав пијан, ипак се некако чврсто држао и бесно витлао ножем око себе. Жарко Вуков је онда дограбио мотку и ударио Живу Пирошевог по глави. Тек тада је успео да му одузме нож. У то је дотрчао и полицајац, који је Живу Пирошевог хтео да спроведе у полицију, али га је Жива покушао да удави. Ипак, на крају, успео је са још једним полицајцем, да га спроведе у полицију где је ухапшен. Али, пошто је изгледало да је задобио тешке повреде по глави, превезен је хитно у болницу.

Истрагу је повео дежурни чиновник г. Јурај Павличић. (Дан).

—о—

Ухапшен кријумчар сахарина

Петровград, 24 јула. — Монополски агент г. Радован Милатовић ухватио је јуче на пијаци у Петровграду Бранка Блажића, земљорадника из Кумана, у моменту када је хтео да прокријумчари сахарин. Г. Милатовић одвео је Блажића одмах у полицију, где је приликом преметачине у његовом оделу пронађено око пола кг. сахарина. На саслушању Блажић је изјавио да је сахарин добио од једног непознатог човека у возу којим је путовао из Кумана у Петровград. Овом његовом исказу власти поклањају мало вере те продужују енергичном истрагом, пошто је лако могуће да ће се путем Блажића ући у траг једној крријумчарској банди. *(Дан)*

—о—

Крвава љубавна трагедија у сремском Сибачу

Сеоски младић Милош Живковић убио је из пушке своју 14-годишњу љубавницу

Убица је ухваћен у тренутку када је седао на воз да побегне

Рума, 24 јула. — Крвава љубавна трагедија одиграла се у оближњем месту Сибачу. Жртва те трагедије је 14-годишња девојка Софија Балугџић из села Краљеваца. Софија је још раније водила љубав са сеоским младићем Милошем Живковићем, старим 22 године, такође из Краљеваца. Софија која није имала ни оца ни мајке живела је код свога брата Душана. Милош је успео да наговори Софију, да се пресели у његову кућу пре 2 и по месеца.

Сељаци села Краљеваца одмах су ово јавили Софијиној тетки у суседно место Сибач. Тетка је цео случај доставила жандармерији, која је малолетну Софију предала тетки. Касније је Софија поново дошла у кућу брата. Милош је на све начине покушавао да наговори Софију да опет дође к њему, али изгледа узалуд. Тако је Милош почео чак и да прети.

Једног дана Софија је отишла у госте својој тетки у Сибач. Милош је за то дознао, узео очеву пушку и под изговором да иде у лов, упутио се право у Сибач. Знајући да Софија с времена на време долази по воду на сеоски бунар он је сео на једну клупу, у непосредној близини бунара. Чим се Софија појавила Милош јој је без речи пришао и мирно је замолио да се врати њему. Она је то одбила. Када му је после поновних преклињања Софија пред полазак рекла да за њега неће више ни да чује, Милош је узвикнуо: „Е па кад нећеш онда...“ После тих речи скинуо је пушку са рамена и управио према Софији. Видећи да је у опасности девојка је почела да бежи, али ју је већ у идућем тренутку метак оборио, погодивши је у десно раме. Софија је пала, али се убрзо подигла и наставила да бежи, Милош је разјарен потрчао за њом, и приближивши јој се сасвим близу, испалио још један метак па њу.

Људи који су све ово посматрали, нису имали времена да спрече ово крваво дело. Кад су најзад прискочили у помоћ несретној Софији, све је било узалуд, јер је тешко рањена девојка убрзо умрла. Убица Милош искористио је ову забуну и побегао је у поља. Марљивим трагањем жандарма он је ипак ухваћен на самој железничкој станици села Краљевци, и то у часу када је седао на воз који полази за Руму. Убица тврди да је имао намеру да се сам преда властима. Овај трагичан случај дубоко је узбудио околна села. (Дан)

Суђење фалсификаторима и растурачкима сребрног новца

Сава Гава осуђен је на 3 године робије, Душан Урошев и Сава Ротар на по 1 годину и 6 месеци строгог затвора

Панчево, 24 јула. — Пред Окружним судом у Панчеву одржано је суђење фалсификаторима металног новца из Долова. За ово суђење владало је огромно интересовање. Велика сала Окружног суда била је препуна публике. Претседавао је судија г. Радомир Симић са судијама гг. Момчилом Ђукићем и Селимиром Ђорђевићем.

Заменик државног тужиоца г. Богољуб Јуришић прочитао је оптужницу.

Оптужени Сава Гава из Долова, стар 25 година, по занимању бравар, оптужује се да је у договору са оптуженим Душаном Урошевим ковачем из Долова, старим 28 година ковао лажан новац од 50, 20 и 10 динара. Затим се оптужује што је уз саучесништво Душана Урошева и Саве Ротара просјака из Долова старог 28 година, покушао тај новац и растурити по селу Долову и у Самом Панчеву, где су 17 маја о. г. и ухваћени.

На саслушању у полицији Урошев је признао дело, док данас на суђењу пориче свако саучесништво.

Сава Ротар изјављује да се не осећа кривим, пошто није знао да је овај новац лажан.

После саслушања сведока, дали су реч браниоци оптужених гг. Бранко Књежевић, др. Александар Прелер и др. Аладар Дебрецини, адвокати из Панчева.

После пола сата прочитана је пресуда којом се Сава Гава осуђује на 3 године робије, 2000 динара новчане казне (или 24 дана затвора) и 3 године губитака часних права, а Душан Урошев и Сава Ротар на годину и шест месеци строгог затвора, 1000 динара новчане казне (или 17 дана затвора) и две године губитка часних права.

Оптужени Сава Гава изјавио је после примљене пресуде:

— Задовољан сам ако је и господин државни тужилац задовољан.

Друга два оптужена задовољила су се пресудом, а државни тужилац тражио је три дана за размишљање.

Одлучио се да краде због женидбе

Суботица, 24 јула. — Суботичка полиција предала је суду два опасна обијача, који су похарали трафику г. Ристе Богдановића на Даничићевом путу. Лопови су овом приликом однели ствари у вредности од 5000 динара. Провалници Антон Ивковић, железничар и Шандор Пулаи, лимар стар 41 годину из Старог Бечеја, мислили су да ће у трафици наћи велику суму новаца. Они су пробивши зид, ушла у трафику коју су похарали. Кад су се враћали зид су некако залепили, и у једној мрачној улици поделили су плен. Албум од поштанских марака бацили су у једно двориште.

Шеф кривичне полиције г. Тоша Мијатов повео је истрагу и пронашао код Пере Војнића украдене марке. Војнићу се Пулај претставио као трговац путник и марке оставио у залог. Одмах је Пулај ухапшен и на саслушању признао да је крађу извршио са Ивковићем. На саслушању је Пулај изјавио да је па овај корак био приморан скором женидбом. Ивковић који има 14 година железничке службе брани се на саслушању код полиције да од своје плате није могао живети пошто поред законите жене и деце има и ванбрачну жену и да му плата није достајала да издржава две породице.

Код Пулаја приликом преметачине, пронађене су две бурме и један бриљантски прстен. (Дан.)

—о—

Самоубица Цилика Бенедек подлегла повредама

Суботица, 24 јула. — Данас је у овдашњој болници умрла Цилика Бенедек, намештеница болнице, која је, као што смо раније јавили покушала да изврши самоубиство. (Дан.)

Извоз јаја из Југославије

Последњих дана највише јаја се извози за Немачку. Цене категорије „В“ 50 марака, а категорије „С“ 54 марке за сандук са 1400 комада франко немачка граница. Италија плаћа за јаје од 53—54 грама 200—210 лира за сандук франко Аделсберг. Чехословачка купује јаја у сврхе конзервисања и то тежине 53—54 грама и плаћа по сандуку 420—425 круна.

—о—

6 година робије за убиство оца

Сремска Митровица, 24 јула. — Јуче пред Великим кривичним већем коме је претседавао г. др. Марко Бек, претседник Окружног суда, одржано је суђење Влади Опрајану, 23 године стааром земљораднику из села Јаково, среза земунског, који је убио на свиреп начин свога оца Милана.

Злочин се догодио 20 јуна о. г. Покојни Милан био је врло преке нарави и свађао се са свима, а највише са најстаријим сином Владом. На дан 20 јуна дошло је приликом окопавања кукуруза на њиви до свађе између оца Милана и сина Владе. Милан је дограбио колац и пошао према сину, али овај, пошто је био јачи, отео је колац од оца и са ножем. који је имао код себе, избо оца Милана на 30 места. Милан је остао на месту мртав. Влада је пошао према селу и на путу срео мајку, која га запитала шта се догодило? Влада је испричао како је убио оца, а затим отишао у жандармерију и пријавио се.

На претресу сведоци су теретили Владу, а једино га је мајка бранила.

Суд је донео пресуду, којом се оптужени Опријан кажњава са 6 година робије и трајним губитком часних права.

Осуђени је уложио призив и ревизију, а државни тужилац се задовољио са пресудом. (Дан)

Данас у РЕСТОРАНУ ХОТЕЛ ПАРКА
ПИЛЕЋИ ПАПРИКАШ

СА КИКИНДСКЕ УЛИЦЕ

„Показаћу ја теби коме ћеш да отимаш мужа“...

Огорчена туча између љубоморне жене и заводнице

Велика Кикинда, крајем јула. — За време ове жеге, када се у малим паланкама, као што је ова наша, ништа не дешава, и када свако жели да је само што мање у центру догађаја, догоди се, ипак, по нека „сензација“, која увек радозналим грађанима, а нарочито „бољим половинама“, служи као неисцрпна тема разговора било на пијаци, на води или пред кућама. Баш у последње време ништа се није десило што би могло да послужи као згодан коментар на сваком месту и кораку, па су већ и жене престале да разговарају.

Па и код интелектуалки је исти случај. И оне у недостатку погоднијих тема седе и разговарају по стоти пут ваљда, о једној те истој ствари.

И тако из дана у дан, све док на видик не искрсне нешто ново што ће пореметити ток ових свакодневних стереотипних разговора, који су постали већ досадни.

А таква сензација је искрсла баш ових дана.

Била је пијаца. Много света. И они који продају и они који купују изашли су на пијацу. Они који продају, да ухвате коју крајцару, а они који купују, да добију бар оно најбоље ако није већ најјевтиније. Тако то траје све до девет часова, када се пиљарице почну разилазити, а истовремено са њима и пијаца.

Али јучерашњи дан донео је једну „ствар“ која се десила баш када су пијаце отворене, па је тим већа њена драж.

Док су се жене бавиле пењкањем разних артикала, одједном се зачуло пригушено цикање, а једну жену, за коју се зна само да је градска бабица жестоко је ударала друга, обична домаћица.

— Бештијо једна, ја ћу ти показати коме ћеш да отимаш мужа са четворо деце! — викала је разјарена домаћица.

— Ама Бог с тобом жено, нисам ја твог мужа ни видела, а не да сам још спрегла са њиме! — правдала се бабица, коју је домаћица шчепала за косу.

— Рашчупаћу ти косе, па макар на робију ишла!

— Нисам ја ништа крива, јечала је даље бабица.

— Шта! Још се правдаш, та сада ћу те удавити! Хуљо једна, ниси жена!

Прибрала се и бабица када је видела да је густо. И она почела да чупа и виче. Па се онда обе ухватиле за косе. Рвале се и чупале, а око њих се скупила гомила жена па једне умирују, а друге још више распаљују.

— Удри је када ти је отела мужа! Недај се тој баби.

— Зар је и та за освајачицу! Пих! — добацила је једна нашминкана плавуша, која сматра да тај епитет само њој приличи. А изгледа као акреп.

Можда би се туча и даље наставила, а обе жене, бабица и домаћица остале без косе, да се није умешало неколико озбиљнијих људи, који су прекратили уживање беспосличарима и осталима који су посматрали ово „љубавничко обрачунавање“. После битке, видело се да су обе изгребане, а нарочито бабица, која је извукла дебљи крај.

Догађај је изазвао опширне коментаре, и тако сада кикиндске жене и оне које уживају да говоре „о сваком по нешто“, имају довољно материјала за разговор.

О догађају ће се причати и дању и ноћу, на улици, пијаци, у кући, кад се иде на воду и свугде где се нађу две жене, а затим ће и то прећи у заборав, јер је свако чудо „за три дана“, али само с том разликом што ће ово трајати уместо три дана три недеље, односно док не избије друга „афера“.

— А да је она чувала свога мужа, и да се није кибицовала са комшијом, не би до тога дошло, приметила је једна старија жена, напуштајући место борбе.

Р.

ТАЈНЕ СИНГ - СИНГА, НАЈВЕЋЕГ КАЗНЕНОГ ЗАВОДА НА СВЕТУ

Како сам двадесет и пет година био добровољни заточеник у кући мртвих

Мемоари бившег лекара казнионице 4

У соби смрти

Док несрећник тако посматра свој живот како се гаси, г. од Синг-Синга не губи време. Он прегледа генератор и електроде, и повлачи се у засебно одељење. Нико не говори са њим, па ни управник, ни чувари, сем службено. То је усамљен човек, усамљен колико и средњевековни џелат који је отсецао главе секиром.

У двадесет и два и по часа, улази у собу смрти дванаест сведока. Они се пажљиво претресу да се види да немају фотографски апарат. Један једини међу њима успео је једном да направи снимак. Био је новинар. На тој слици зарадио је 10.000 долара.

Г. од Синг-Синга погледа у свој часовник: једанаест часова. Телефоном обавештава чувара да је време и улази у собу смрти. Чувари одлазе по осуђенога. На прагу, перорезом расеца одело осуђенога изнад колена, за намештање електроде. Поворка, са свештеником напред, креће.

Од сто тридесет и осам извршења смртних казни, знам свега три случаја у којима је било потребно везати осуђеника, а свега један се морао носити.

Ево га... На ногама има папуче од филца; улази нечујно у собу. То је велика четвртаста одаја, без прозора, осветљена огромним електричним лампама. У дну двоја врата. Прва воде у кабинет за аутопсије, друга у собицу у којој се налази џелат.

Дакле џелат и жртва се никада међусобно не виде. Један отвор омогућује извршитељу казне да види знак лекара и да у повољном тренутку окрене ручицу. Понекад, баш у том тренутку зачује се неки потмуо звук испод земље. То је њујоршки експрес који пролази испод једног мостића који везује Синг-Синг Стари са Новим, на сто метара од столице. Осуђени зна шта значи тај звук. Воз... Њујорк... Слобода Живот...

Али не дају му да размишља, Чувари га гурају. Када његов поглед падне на столицу, очи му се замагле и он окрене главу. Најчешће не изговара ниједну реч. Поставе га на столицу. Чувари га привезују. Кожна образина прекрива лице до уста.

Горња електрода спушта се на чело, а доња се положи на разголићено колено. Пре неколико година цела операција трајала је четири минута. Данас, благодарећи усавршењу материјала и извежбаности послуге, довољно је четрдесет секунди.

Фатални покрет

Рука лекара се диже, као да хоће да заустави такси, али уствари дозива смрт. Неко зујање испуњава одају, а тело мученика страшно полети са столице и поред копчи. Сви се мишићи згрче. Из искривљених уста избија пена. Мало дима излази из лобање. Шири се лак мирис на изгорено.

Потребна су два контакта: први пушта 2000 волти за време од десет секунди; не прекидајући га, струја се сведе на 250 волти за време од 40 до 50 секунди. После тога, и даље не прекидајући струју она се враћа на вишу волтажу за 5 секунди. Али за сваки случај, обично се поново успоставља струја још 4 или 5 секунди. Тада су сви рефлекси укинути.

Када се скине маска обично се примећује да су очи прсле и да се на сочиву налази пукотина у виду звезде.

Копче се одвезују и леш чувари постављају на носила. Одмах затим у соби за аутопсију, на неколико метара од столице, ја почињем свој посао.

Једног дана Џон Хилберт, џелат рекао ми је тоном исповедања, гледајући фасцинирано лобању коју сам тек био отворио:

— Надам се да душа није бесмртна! Имао бих сувише познаника тамо!...

Ја сам га умирио, јер смем да тврдим да је електрична смрт много лакша, него што изгледа. Човек који на столици пређе из живота у смрт, не осећа никакав физички бол. Он има утисак да је добио страховит ударац по глави и одмах губи свест. То је осећање слично ономе које има боксер када је нокаутиран. Тек што је осетио ударац, он престаје да га осећа, да појма околни свет и себе самог. Ударац се стапа са падом у ништавило.

Господин од Синг-Синга одлази, навлачећи рукавице. Рекао сам вам. Он није џелат као сви други. То је углађен човек, инжињер. Нико није никада тако чисто задавао смрт као он. Он убија једном столицом и муњом.

Плава гђа Бузи и црна гђа Антоние

Целог ћу се живота сећати боравка у Синг-Сингу плаве гђе Бузи и црне гђе Антонио. Какве смо чудне недеље проживели тада, ми сви, чиновници и затвореници!

Оне су биле само две жене намењене електричној столици и ништа више, али око њих је живело 3000 мушкараца, а Женскост не губи ништа од своје привлачности ни пред смрћу.

Обе су стигле такозваним „возом покојника“, јер жене долазе сада у Велику кућу једино да умиру. Када је једна „криминална“ осуђена на смрт, одмах је пошљу у Синг Синг. Одређује јој се засебна ћелија у одељењу живих лешева. Њени суседи је никада не виде, али брзо дознају да је она ту. Никаква наредба не може да спречи новодошле да уђу у најдубље самице нити снове да из њих извиру.

— Шта је урадила? питају се осуђеници. Има ли изгледа да се извуче? Постоји ли могућност за помиловање?

Они међу собом измењују обавештења до којих су дошли, као што војници деле намирнице и дуван пред непријатељем. Љубомора не би успела да протури најтању травку између њихових братских рамена. Повезани несрећом, они се још јаче повезују овом заједничком нежношћу према једном јадном бићу чију косу неће никада додирнути.

Једног дана управник затвора дошао је у моју собу за рад.

(Наставиће се)

Најновије оружје Немачке

На нашој слици се види парада малих немачких тенкова, са по два војника послуге.

СПОРТ

Плави у кризи

Бск-у је потребна хитна реорганизација тима

Пошто су старе звезде на измаку своје моћи

Београд, 24 јула. — Последњи резултати које је постигао тим Бск-а у борбама за државно првенство озбиљно су забринули све чланове и симпатизере овога највећег нашег клуба. Траже се прави узроци кризи која сада влада у плавим редовима, али нико не зна шта је у ствари и до кога је кривица. Многи и не знају да није само кривица до играча плавих, него и до оних који воде и раде у Б. с. клубу.

У опозицији је избило незадовољство

против оваквог рада садашње управе Бск-а. Они уствари бацају сву кривицу на онај ужи круг људи из управе, који је у непосредном додиру са играчима и који води сву бригу око тима бившег државног првака. Зна се да управа Бск-а у последње време није поклонила довољно пажње играчима и да се о њиховој форми и физичкој кондицији није довољно бринуло. Све то даје пуно изгледа да ће ово незадовољство опозиционе струје у Бск-у избити и јавно и тек тада ћемо моћи бити упознати са правим стањем ствари.

Старима треба тражити замене

Свакоме је познато да Арсенијевић, Б. Марјановић, Тирнанић и Вујадиновић играју у тиму Бск-а већ читав низ година и то стално и без и најмањег прекида. У недостатку достојних замена за ове играче, Бск и на најбезначајнијим утакмицама је приморан (?) да позове у бој и ове лоптаче, замарајући их из недеље у недељу и црпећи њихову снагу из дана у дан све више. Данас Моша и другови ни издалека нису више оно што су некада били. На последњим утакмицама они су били међу најнезапаженијима и те игре су се губиле управо зато, што они нису дали онолико колико могу и колико се од њих тражило. Њима безусловно треба тражити замене. Тиме нећемо да кажемо да они више не вреде. Напротив, они су још увек најсјајнији и најраснији претставници нашега ногомета, али су њихове могућности потпуно исцрпене. Њихов лоптачки репертоар је богатији него икада, али им је снага отказала послушност. То значи да они још увек знају врло много, али не могу да издрже напоре које би требали да издрже. Ваљало би их оставити мало да се одмарају и потражити им ваљане замене у свежијима и одморнијима. А после тога ће Микица, Моша, Тирке и Вујадин бити у стању да поново засијају старим сјајем.

Управа плавих не штеди своје играче

У жељи да оствари што више прихода, управа Бск-а прихвата сваку понуду за турнеје и интернационалне сусрете. У јеку првенствене сезоне плави су гостовали у Румунији и Бугарској, а после те турнеје долазе тешке борбе за Балкански куп у којима су учествовали најбољи играчи Бск-а. Овде, код куће, Бск такође не мирује него приређује још неколико тешких интернационалних утакмица, које су довеле тим плавих до садашњег стања. Све то је довело до тога, да су играчи Бск-а изгубили вољу за лоптом, исцрпели своје физичке могућности и, разуме се, страдали у последњим утакмицама за државно првенство.

Само одмора и млађих снага...

Бск-у је потребан одмор. То, међутим, сада није могуће јер такмичење за државно првенство још није завршено. Зато би требало освежити редове плавих са неколико млађих играча, који би бар еланом и срчаношћу били у стању да, донекле, замене старе. Иначе, ако оваквo потраје, Бск би се у даљим играма могао још горе провести.

У београдским спортским круговима се чврсто верује да ће Бск по доласку свога новог тренера Уридила реорганизовати свој тим, који ће бити у стању да свој клуб поново поведе путем славе и нових успеха. *(Дан)*

Војводина игра у четвртак против С.К. Авијатичара

У четвртак после подне, на игралишту „Карађорђе", одржаће се интересантна тренинг утакмица између С. к. Војводине и С. к. Авијатичара, који располажу одличним тимом.

Војводина ће за ову утакмицу извести неколико млађих снага, а поред тога и све своје старе лоптаче: Хофмана, Милутиновића, Дамјановића, Мајтана, Немета, Корошеца, Пашћана, Цонића, Сабљара, Виловског, Загорца, Ђурића, Бајазета и Бугарског.

У тиму ће наступити вероватно и Јовановић, нови играч Војводине, чију ћемо вредност моћи на овој утакмици бар унеколико упознати.

Суботички Жак игра у четвртак увече у Инђији против Жск-а под електричним осветљењем

Инђија, 24 јули. — У сезони ноћних утакмица, овдашњи Жск се постарао да и на своме игралишту монтира електрично осветљење. За прву утакмицу Жск је позвао одличан тим Жака из Суботице, који ће у четвртак са овдашњим прваком одиграти једну ноћну утакмицу. Сусрет почиње у пола 9 часова увече, и за њега влада како у самој Инђији, тако и у свим околним сремским местима огромно интересовање. (Дан)

—о—

У Бијељини су Славен и Тск играли нерешено

Славен—Тск 1:1 (1:1)

Бијељина, 24 јула. — У недељу, је овде одиграна квалификациона утакмица између првака другоразредних група за прелаз у први разред Нпп-а, која се после обострано оштре борбе завршила нерешеним резултатом 1:1.

У првом полувремену Тск из Ср. Митровице је био надмоћнији тим, који је спровео читав низ навала на противнички гол, али су бекови Славена били скоро непрелазни. У другом делу игре слика се потпуно мења; иницијативу преузимају домаћи те су у другом полувремену бољи, али су због неодлучности своје навале пропустили да постигну победу. Сама борба је, иначе, била на слабом техничком нивоу, права првенствена у којој се играчи и једног и другог тима нису ни трудили да прикажу леп ногомет, борећи се једино за победу и тако важна два бода.

Судио је у сваком погледу одлично г. П. Ненадовић из Инђије. (Дан)

Првенство С. н. п.-а

Суботица, 24 јула. — После недељних утакмица за првенство СНП-а стање првенствене табеле је:

1. Жак	3	2	1	0	8:3	5
2. Бачка	4	2	1	1	12:12	5
3. Грађански	3	2	0	1	10:4	4
4. Бездански С. Е.	3	1	0	2	5:8	2
5. Дулцис	3	0	0	3	1:9	0

—о—

Утакмице у унутрашњости

ЦРВЕНКА

Црвенački с. к.—Поштари (Суботица) 7:1 (3:0)

Лепа победа домаћег тима над прворазредним суботичким клубом. Судија г. Јунг.

БАЈМОК

Бајмочки А. к.—Триглав 0:0

Утакмица за пехар г. Фернбаха Бабе. Судија г. Ласло. Бак је заслужио победу.

БАЧКИ ПЕТРОВАЦ

Словачки—Нак (резерва) 6:0 (4:0)

Слабији тим резерве новосадског Нака изгубио је заслужено. Судија г. Шинковић.

ТОРЖА

Танд—Шовски с. к. 2:2 (1:0)

Гости су се одлично држали и успели да извуку нерешен резултат. Судија г. Шарф.

ПАШИЋЕВО

Вск (Врбас)—Конкордија 2:2 (1:1)

Комбиновани тим гостију је олако схватио утакмицу, коју је иначе требао добити. К[illegible]ових је Декер био најбољи.

СИВАЦ

Три звезде—С[illegible]ч с. к. 3:2 (1:1)

Тешка победа [illegible]наца, који се нису надали д[illegible] Сивачком с. к. имати тако озбиљ[illegible] противника. Судија г. Сегедин[illegible].

У три реда . . .

Спортске вести са свих страна

На утакмици у Осеку 21 јула за државно првенство између Југославије и Славије публика је у 41 минути другог полувремена улетела у игралиште и утакмица је прекинута.

У такмичењу за Девис куп Немачка игра нерешено 1:1 са Америком Бац је тукао Хенкела, а фон Крам је победио Алисона, утакмице се настављају.

На етапи Перпињан-Лишон у великом бициклистичком такмичењу „Тур де Франс" стигао је први Силвер Мес.

У Гистену наши ватерполисти победили су са 5:3 „Магдебургер швимен ферајн 1896", а немачка спортска штампа сасвим коректно пише о тренинг утакмицама наших ватерполиста, подвлачећи њихову добру форму.

Првенство света у бициклистичком такмичењу одржаће се између 11 и 18 августа у Бриселу, у исто време одржаће се и светски конгрес овог савеза.

Пери, после освајања првенства света, полази на турнеју која ће трајати 8 месеци а пут ће водити кроз Канаду, Америку, Аустралију и Јужну Африку.

Грчки „Американци" неће изгледа моћи наступити за Грчку на Балканијади која се ове године одржава у Цариграду.

Првенство Европе ове године у веслању одржаће се у Немачкој, у Гринау.

Нови тренер Бск-а некадашњи славни играч бечког Рапида Уридил дошао је у Београд где је преузео дужност тренера Бск-а.

На тениском турниру у Трсту наш играч Митић, из Загреба, пласирао се на треће место иза Палмиера, а наша првакиња Ковачева са Митићем у микс дублу на другом месту. Наши играчи су играли врло добро и запажени су од италијанске спортске штампе.

—о—

Катастрофални пораз „Баната" у Великој Кикинди

„Слога"—„Банат" 7:0 (3:0)

Велика Кикинда, 24 јула. — Ни највећи оптимиста пре утакмице није могао веровати да ће Банат, данашњи првак П. п. п.-а, доживети у Кикинди овакав пораз и то од клуба који га је у финалној борби за првенство потсавеза победио тешком муком са 2:1, на неутралном терену. Истина, морамо нагласити да овако велика победа Слоге не одговара току игре.

Банат је имао одличне људе у бековима Безуљевићу и Улмеру, који су и поред тога, због слабе тактике, криви за два гола. Вуксан је обранио пенал, али се није показао сасвим сигуран. Истакли су се још центерхалф и оба крила, од кога је Дриндарски бољи.

Слога је дала такође добру игру. Нарочито је напад био необично добро расположен за игру.

Код Слоге су се истакли Остојић, који је био најбољи, Страјнић и Чорба, који су одлично парирали нападе противника, и напад. Голове су дали Алт 3, Давидов 2 и Живић и Шибул по 1. Судио је г. Попов из Мокрина врло добро. *(Дан)*

50

Наредник који је пратио Мурфија и који је припадао одељењу за идентитет, се исправи по војнички.

— Не, нема ништа од Томпсона, г. Кумингсу.

— Приступимо онда испитивању пронађених предмета.

Мурфи простре један кишни мантил и на њега поређа један по један разне алате механичарске струке који су били у торби. Било је ту свега: потпун механичарски алат. Одједном, наредник, који је полугласно набрајао алате, застаде држећи у руци један челични инструмент.

— Чему би могао служити овај алат например? повика он.

Кумингс се нагну.

— То је апарат за бушење карата, рече он, и пажљиво га држите, Мурфи, јер незнам шта бих вам урадио, кад би га испустили...

Мурфи спусти апарат и дуго га је посматрао.

— Хоћете да кажете...

— Хе, да, то сам баш хтео рећи: сви кондуктери на аутобусу имају сличне апарате, бар они код компаније Бруне.

Наредник узе ствар у своје руке и испитиваше је изближе.

— Има ту један отисак прстију, рече најзад. Врло јасан, добро се распознаје. Па ипак нисам га никад видео. Бар у овој афери не. Добро би било снимити га.

— Сигурно, рече Кумингс. Ко је то?

Мурфи диже главу.

— То је инспектор Кидеминстер, шефе, и долази са једним полицајцем у униформи.

Кидеминстер заиста уђе у гаражу носећи под мишком један пакет који пружи Кумингсу.

— Донео сам и флашу пива, рече, мислио сам да би сам сендвич био мало сув...

— Хвала лепо.

Кумингс погледа полицајца у униформи.

— Ви сте поставили овог младића да чува мој сендвич? упита он.

Кидеминстер се насмеши љубазно.

— Не, инспекторе, не сасвим. То је полицајац на служби; зове се Бегби. Зауставио сам се био да с њим поразговарам и он има нешто да ван каже.

— Хајде, Бегби, рече Кумингс загризавши свој сендвич.

— Поводом оног што сте ме питали, инспекторе? упита полицајац бацајући бојажљив поглед према Кидеминстеру. Оно што сам видео прошле ноћи?

— Управо то, пријатељу.

— Е лепо, ево: био сам на служби претпрошле ноћи у Кил Стрету, кад сам приметио један камион који је заокренуо за угао и ушао у Прахан Мјус.

— Овај камион овде? упита Кумингс.

— Не бих се могао заклети, инспекторе, будући да сам био у мраку и нисам видео број, али би могао бити и тај. Он је дакле заокренуо... Из чисте љубопитљивости пошао сам за њим и погледао у правцу Мјуса, знајући да су те зграде готово незаузете због рушења које им прети. Међутим, тај камион је тада био стао пред овим вратима и један човек је отварао врата. Пришао сам, тек колико да измењам пар речи са њим, мислећи да је то Флери, са којим уосталом нисам никад говорио; али сам знао да још ту станује. Како се нарочито интересујем за аутомобилске трке, мислио сам да ћу о том моћи проговорити реч, две са њим. Али пре него што сам могао стићи до њега, он је већ био скочио за волан, ушао у гаражу и закључао врата за собом. То ме је доста заинтересовало и ја сам покушао браву да видим да ли је закључана. Сетио сам се тада да постоје станови изнад тих гаража и да морају постојати и неке степенице којима се изнутра пење уз њих.

— Сасвим тачно, рече Кумингс; једне мале степенице воде право у Флеријев стан.

— То сам и мислио па се зато нисам много бринуо. Мислио сам једноставно да се Флери вратио кући; па ипак то је било први пут да видим један камион у Прахан Мјусу.

— Нисте дакле никад говорили са Флеријем? упита Кумингс.

— Не.

— Можете ли ми рећи да ли је био сам у том камиону?

— Не, могло их је бити и више, а да их ја не приметим иза шоферовог седишта.

— Колико је сати било тада, Бегби?

— Око пола дванаест...

— Је ли добро водио? Ничег ненормалног, никаквог кривудања?

— Не, инспекторе ,возио је врло добро; на завијутку улице сусрео се са другим неким колима и савршено је изманеврисао.

Кумингс и Кидеминстер измењаше погледе.

— То не може учинити неко ко је опијен дрогама и налази се у пуној кризи, рече главни инспектор.

— Не, заиста, већ пре неки првокласан шофер.

— Дакле, ако су лекари рекли тачно, то није Вилтон Флери, који је возио. Хвала, Бегби, ваша обавештења могу бити од користи. Ви можете ићи...

(Наставиће се)

ЛИСТАК ДАНА

Каплар Миладин

Фран Ратковић

Један од најхрабријих војника у нашој чети био је, нема сумње, каплар Миладин. Омален, црномањастог, готово дечачког лица показао се насупрот томе свом изгледу веома одважан у свим борбама, које смо водили са Арнаутима на демаркационој линији. А био је он и врло опрезан, тако да ни један сумњив покрет код Арнаута или какав догађај није измакао његовим очима. Поред тога јављао се добровољно у извиђачке патроле, које су вршиле извиђање простора испред наших положаја на „Суки“, планинској коти Кастрата, планине између Климента и Скадарског језера. Војници су се радовали када је Миладин ишао у патролу, јер им је он заједно са војницима који су са њиме ишли редовно доносио пуне торбице сочних смокава, којима је обиловала обала Скадарског језера. Можда је то и био разлог да се редовно јављао у патролу, но ипак — извештаји, које је он доносио имали су своју вредност, пошто су се показали као тачни и веродостојни.

*

Борбе су се обично водиле ноћу, пошто се неорганизована арнаутска одељења нису усуђивала нападати дању на наше добро организоване јединице, које су браниле демаркациону линију из одлично утврђених положаја. Арнаути су имали врло рђаву тактику, пошто су већ са великих отстојања отварали паљбу и са својим „ме дор“ урлицима намеравали да нам натерају страх у кости, док су, међутим, постизали обратно. После ових борби, које обично нису дуго трајале, Арнаути, који су нас нападали у групама, а не у стрељачким редовима, враћали су се проређени, односећи са собом своје рањенике. На самој падини наше „Суке“ наилазили смо често на њихове лешеве.

*

Једне вечери, тек се био спустио мрак — дотрча Миладин сав усплахирен и задихан:

— Господине потпоручниче, са западне стране — код оне велике рупе чује се неко шуштање и одроњавање камена — као да се неко са непријатељске стране приближује нашем положају. Ено, онамо, рече показавши руком у правцу десног крила нашег положаја, где се налазио један дубоки амбис, који нас је делио од суседне чете.

— Па то је немогуће, Миладине, како би могао неко да наиђе из оне дубоке провалије рекох му, пошавши са њим истовремено ка означеној страни. Застадосмо.

Наједном ће Миладин шапатом:

— Ево, слушајте, господине потпоручниче!

И, заиста, са падине је до нас допирао неки шум и чуло се, како се камење одроњава.

Одмах му издадох наређење да узме четири војника, те да извиди у чему је ствар.

Тихо, на прстима, кретаху се војници развијени у стрелце низ падину ка месту, одакле је долазио шум. Нестрпљиво сам ишчекивао извештај каплара Миладина.

*

Чуо сам како је на падини експлодирала бомба, а одмах затим и Миладинову команду „лези“... Потрчах к тој страни и опазих Миладина, како у клечећем ставу држи пушку „на готовс“, док су испред њега лежали војници.

— Шта је то било Миладине? — упитах га, сматрајући, да ће то ипак да буде нешто озбиљније, чим је бачена бомба.

— Ево, овамо доле, поче он узбуђено — мора да је неко убијен од распрсле бомбе; јасно сам чуо неко верање уз стрмину, а затим кад сам бацио бомбу, престало је одроњавање камена низ падину...

Приђох ближе, а затим застадох код места, које је означио каплар Миладин. Ипак, из предострожности легох и упалих за час џепну електричну лампу. Нисам требао дуго да осматрам: на неколико корака испред нас између ретког џбуња лежале су — живе и здраве две велике корњаче! Погледах Миладина. Он одврати поглед ухвативши се за главу...

— Е, мој капларе, зар се корњаче бомбама лове; ево ти твог вајног непријатеља, рекох као мало наљућен. Дакле, ти са корњачама водиш борбу, јуначе!

Миладин је разрогаченим очима буљио у свог четвороножног непријатеља, а затим, постиђен, обори главу.

*

Те ноћи нисмо имали борбе. Ни следећих ноћи. Прве пахуљице снега почеше полако да се спуштају, саткавши свој бели покривач, а затим — снег је падао све јаче.

После неколико дана ордонанс из батаљонског штаба донео је писмено наређење: да се наша чета повуче са положаја на „Суки“ у долину, где ће нам доћи смена! За војнике је то био радостан догађај — само каплар Миладин је био нешто потиштен, јер му је пред очима још увек лебдела слика његовог последњег подвига на „Суки“ — борбе са четвороножним оклопницима!

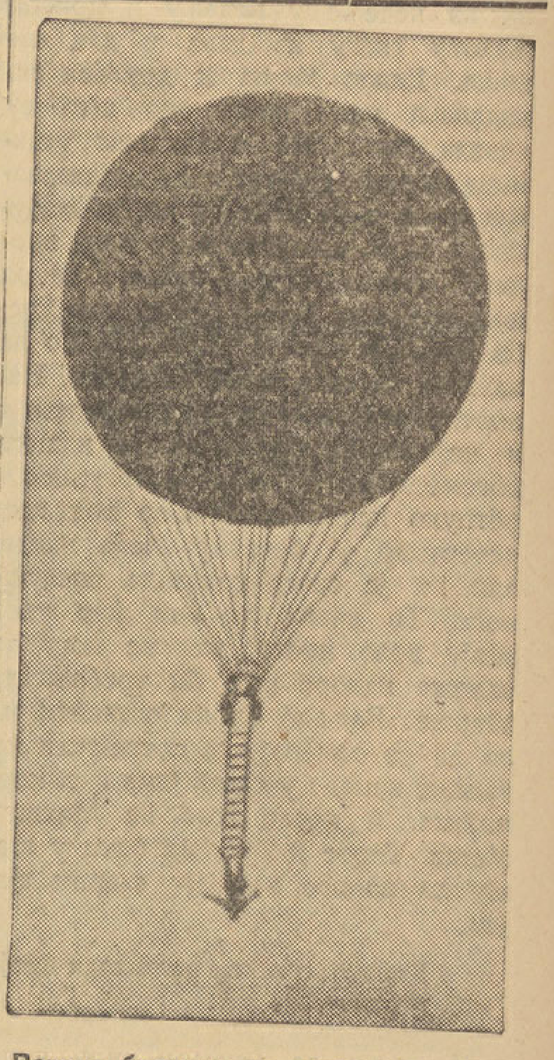

Вожња балоном са главом на доле

Берзе

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

Нови Сад, 24 јула.

На данашњем берзанском састанку начињени су следећи закључци:

Пшеница: Лађа Тиса укључиво Чуруг нова 79 2%, VII. 126, VIII. 131, X. 134, X. 137; Лађа Тиса испод Чуруга 79 2%, 125, 131, 134, 135; Лађа Бегеј 79 2%, 124, 129, 132, 135; Лађа Потиски Канал укљ. Кула 79 2%, 123, 128, 131, 134; Лађа Дунав, Канал и Канал Кр. Александра 78 2%, 120, 125, 128, 131; Лађа Дунав Бачка, банатска и барањска 78 2%, 123, 128, 131, 134; Лађа Дунав Срем 77—78 2%, 116.50, 121.50, 124.50, 127.50; Лађа Дунав Србија 77—78 2—3%, 114.50, 119.50, 122.50, 125.50; Лађа Сава, сремска србијанска и босанска 77—78 2—3%, 113.50, 118.50, 121.50, 124.50; Горњо бачка 79 2%, 120, 125, 128, 131; Горњо банатска 79 2%, 120, 125, 128, 131; Бачка 78—79 2%, 118, 123, 126, 129; Банатска 78—79 2%, 117, 122, 125, 128; Сремска и славонска 78 2%, 110, 115, 118, 121.

Раж: Бачка к. д. 100—102.

Јечам: Бачки нови 64 к. д. 84—86, Сремски нови 64 к. д. 84—86.

Овас: Бачки нови к. д. 82.50—85, Сремски нови к. д. 82.50—85, Славонски нови к. д. 82.50—85.

Кукуруз: Бачки и сремски к. д. 76—78, Банатски нови к. д. 74—75.

Брашно: 0гг и 0г 190—210; бр. 2 170—190; бр. 5 150—170; бр. 6 130—150; бр. 7 110—120; бр. 8 85—90.

Мекиње: бачке у јута врећама к. д. 75—77.50; сремске у јута врећама к. д. 75—77.50; банатске у јута врећама к. д. 72.50—75; у јута врећама лађа р. к. 75—77.50.

Тенденција: мирна.

Промет: средњи.

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 24 јула. — Амстердам 295848—294388, Берлин 176308—174820, Беч 882, Грчки бонови 33½, Брисел 73996—73490, Цирих 143129—142422, Лондон 21803—21598, Лондон прив. клир. 23680—23520, Милано 35133—34829, Њујорк чек 436062—432430, Њујорк кабел 438262—434630, Париз 289997—28853, Праг 18172—18061, Мадрид прив. кл. 600, 7% стаб. зај. у Пар. 83—83, 7% инвестициони 81 и једначетвртина—80½—81 и једначетвртина—80½, 4% аграр 47—46½-46 и тричетвртине—46½, Ратна штета 371½—71—71—70½, Аграрна банка 228½—28—29.

ЦИРИШКА БЕРЗА

Цирих, 24 јула. — Београд 7, Париз 2028½, Лондон 1522½, Њујорк 306 и седамосмина, Брисел 5172½, Милано 2450, Амстердам 20685, Берлин 1270, Беч 5835, Праг 1269, Атина 292½, Букурешт 250.

Одбор за подизање споменика Витешком Краљу Александру I. Ујединитељу
У Новом Бечеју
22 јула 1935 године.

Конкурс за споменик Блаженопочившем Витешком Краљу Александру I. Ујединитељу у Новом Бечеју

Народ Среза новобечејског поражен смрћу свог Витешког Краља Ујединитеља сакупивши се 11 X 1934 године решио је, да своју верност и оданост Југославији и њеном творцу манифестује на видан начин споменником, који ће будућим генерацијама сведочити о величини Краља Александра I и његовог дела.

На том народном састанку изабрани одбор овим расписује конкурс за споменик Витешком Краљу Александру I. Ујединитељу под следећим условима:

1. Споменик треба да претставља Блаженопочившег Краља Александра I. као вођу нације, Ујединитеља и као миротворца.

2. Композиција и начин изражавања горње идеје оставља се потпуно уметнику на слободно решавање, што значи, да се може изразити и са више фигура (слободних или у високом рељефу).

3. Фигура Краља која је замишљена у бронзи мора бити бар 2.20 м. висока.

4. Макете за конкурс морају претстављати цео споменик, како би се из њих видела расподела маса и добио целокупни утисак будућег споменика, али зато саме фигуре ипак несмеју превазилазити величину прописану за конкурсе (30—40 цм.).

5. На конкурсу могу суделовати само академски вајари југосовенске народности.

6. У жирију за оцену радова биће заступљено и уметничко одељење Министарства просвете.

7. Уз радове уметници морају приложити и следеће одговоре: а) цену гипсаног одлива фигуре спремне за ливање у бронзу; б) цену већ у бронзу одливене фигуре; в) предрачун за цео споменик са постољем.

8. Конкурс је анониман, т. ј. име и услови уметника морају бити затворени у коверту са произвољном ознаком (знак, број, реч), те ће се отварати тек на дан конкурса у присуству жирија.

9. Рок конкурса истиче 30 IX 1935 године.

10. На конкурсу ће бити подељене награде за три најбоља дела I. награда износи Динара 3000, II. награда Дин. 2000, а трећа 1000.

11. Одбор задржава себи право ливења у бронзу у својој режији, а уметник се обавезује да даде нацрт постоља као и свих детаља споменика.

12. За сва евентуално потребна обавештења обратити се одбору за подизање споменика Витешком Краљу Александру I. Ујединитељу у Новом Бечеју.

„Чувајмо Југославију"

Претседник: *Др. Јован Пивнички*
Тајник: *Трифун С. Симић*

Изврш. бр. 81-1935.

ОБЈАВА О ЈАВНОЈ ДРАЖБИ

Потписани судски извршитељ у смислу §-а 102 зак. чл. 60. 1881 год. овим објављује да ће услед одлуке Среског суда у Јаша Томићу број И. 171-1934 год. у корист тражиоца извршења Калаи Еугена из Петровграда заступаног по адвокату дру Подвинецу и Несторову из Петровграда против извршеника из Срп. Итебеја ради намирења Дин. 4500. остатка, и 2392 дин. трошка. 5% камате на 11.500 дин. од 1 IX. 1933 главнице и сп. п. на јавној дражби продати покретнине, које су пописане у пленидбеном записнику Бр. 343-1934 год. и то поименце: 550 мет. центи кукуруза у клиповима, 1 машина сејачица „Прима Дрим" процењене на 39.500 динара.

Дражба ће се одржати 27. јула 1935 у 9 сати пре подне на лицу места у Срп. Итебеју на салашу дужника предијум рит.

Јаша Томић, 12 јула 1935 год.

Р. П. Мороквашић, суд. извршитељ

Изврш. бр. 59-1935.

ОБЈАВА О ЈАВНОЈ ДРАЖБИ

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 01. 1881 објављује да ће услед решења Среског суда у Н. Саду донесеног под бројем И. 387-35 у корист тражиоца извршеника Бадер и Писаревић из Н. Сада (кога заступа др. Дохањи) против извршеника из Н. Сада за наплату 1326 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. И. 387-35 и процењене на Динара 13.800 и то: разне машинерије, писаћи столови, писаћа машина.

Јавна ће се дражба одржати на дан 20 августа 1935 у 11 часова после подне у Н. Саду. Ђуре Јакшића 16.

Нови Сад, 20 VII. 1935.

Војновић, суд. извршитељ.

ОБЈАВА О ЈАВНОЈ ДРАЖБИ

Посписани судски извршитељ на основу §-а 202 зак. чл. 60. 1881 објављује, да ће услед решења Среског суда у Н. Саду донесеног под бројем 1238—33 у корист тражиоца извршења Ледерер Евгена из Н. Сада (кога заступа др. Вермик) против извршеника из Н. Сада — Ченеј за наплату 11419 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. 1233-33 и процењене на Динара 40.000 и то: 1 мотор са пултом, 3 кола, 4 коња, 400 окана, 300 Рогози.

Јавна ће се дражба одржати на дан 30 јула 1935 г. у 4 часа после подне у Н. Саду Ченеј салаш.

Нови Сад, 20. VII. 1935.

С. Војновић, суд. изврш.

Радио

ЧЕТВРТАК, 25 ЈУЛА

БЕОГРАД: 10.45 Тачно време. 10.50 Званични извештај о водостању. — 11.00 Концерт салонског оркестра. — 11.59 Тачно време. 12.00 Звона са Саборне цркве, затим инструментални концерт (плоче). 12.35 Рекламе. 12.45 Берзански курсеви. 13.00 Новинарски извештаји. 16.00 Концерт салонског оркестра. 17.00 Народне песме, пева г. Тодор Петровић. 18.55 Тачно време 29.00 Рекламе и плоче. 19.15 Вести. 19.30 Национални час. 20.00 Симфонијски концерат. 22.00 Тачно време. 23.00 Пренос музике из кафане.

ЗАГРЕБ: 12.10 Концерт Шиманек-Север-Керн. 12.40 Вести. 13.30 Културне и друштвене вести. 17.15 Концерт салонског квартета. 18.15 Вести 19.30 Национални час. 20.00 Пренос из Београда.

ЉУБЉАНА: 12.00 Плоче, 12.45 Тачно време. 13.15 Плоче. 14.00 Берзански извештаји. 20.00 Пренос из Београда.

БУДИМПЕШТА: 12.00 Тачно време. 12.05 Грамофонске плоче. 14.20 Гарај Маргит свира на чело. 17.30 Џаз оркестар. 19.00 Мађарске песме пева Јозеф Челењи. 21.00 Концерт салон. оркестра.

МИЛАНО: 11.30 Оркестар Амброзиана. 13.05 Концерт. 16.40 Час за децу. 19.15 Шарени програм. 20.45 Пренос из Рима. 23.00 Вести.

ПРАГ: 12.20 Вести. 13.50 Берза. 15.00 Салонски оркестар. 19.00 Вести. 22.15 Спортски извештаји. 22.35 Скандинавске мелодије.

МАЛИ ОГЛАСИ

OGLASE za naš list u Subotici prima g. **Lazar Kopilović**, revizor novina u knjižari „Jedinstvo".

ИЗДАЈУ се 2 собе, кујна, шпајз и остало од 1 августа 1935, Војводе Шупљикца број 6, Нови Сад.

ПЛИСЕ, АЖУР, ЕНДЛОВАЊЕ, ОТИСКИВАЊЕ РУЧНОГ РАДА у најновијим мустрама, најповољније код уд. *Нађфеје, Нови Сад*, Булевар Краљице Марије 2.

Одмах за издавање!
Велики магазин који је подесан за смештај сваковрсне робе као и земљиште за творницу. Интересовати код портира Хотел „Краљице Марије" Н. Сад.

Боза, сладолед и лимунада посластичарница
М. Кенешки, Дунавска 10. Филијала Пашићева 28

Буковичка минерална вода са извора „Књаз Милош"
најбоља је и најукуснија природна минерална вода. Доставља се свима радњама, а носи се и у куће. Обзиром на лековитост, буковачка минерална вода је најјефтинија од свих вода.
Стовариште у Београду, Карађорђева улица 15 Телефон 30-428. Канцеларија у Новом Саду, Трифковићев трг 3/I. Телефон 20-20. Стовариште у Сомбору и Смедереву код филијале Штедионице Дунавске бановине.
Заступства у Загребу, Бања Луци, Скопљу, Нишу, Краљеву, Крагујевцу, Чачку, Ужицама, Земуну, Панчеву, Лесковцу, Младеновцу, Сарајеву.
Штедионица Дунавске бановине, Нови Сад

На обалама Енглеске

У Енглеској више нико не полази на купање без даске

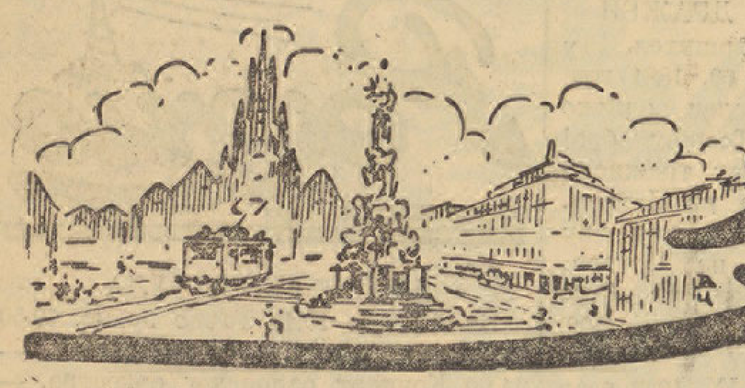

Новосадски дневник

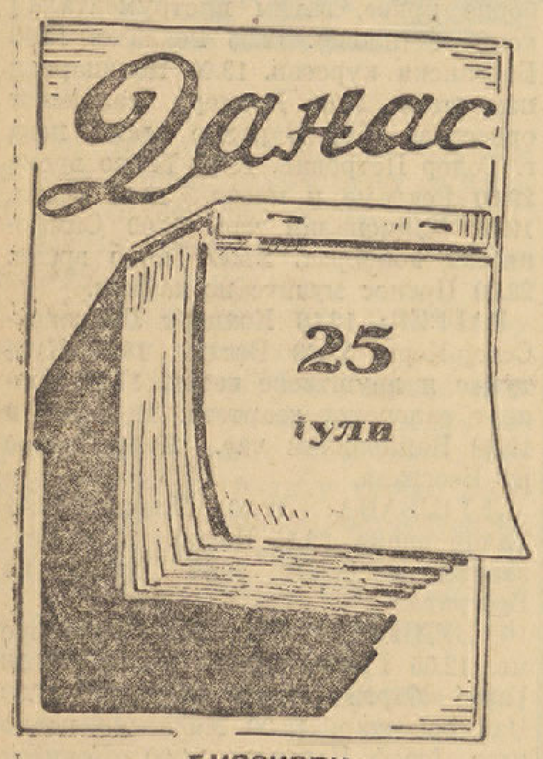

БИОСКОПИ:

Тон-биоскоп „Аполо“: 19, Плес у Савоји (Гита Алпар)

Тон-биоскоп „Одеон“: Нема претставе.

Тон-биоскоп „Рекс“: 19, Пољачка крв (Светислав Петровић и Ани Ондра).

Башта „Краљице Марије“: 21 Дансинг.

Башта хотела „Слобода“: 22, Варијетски програм.

Башта „Хотел Парка“, 21 Дансинг.

Башта „Лојд“: 21, Дансинг.

✱

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Јован Грозингер, Краља Петра 30 (телефон 27—40)

Милан Попић, Пашићева улица.

✱

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА

„Књаз Милош“. НОВИ САД, Трифковићев трг 3-I. Телефон 20—20, и 32—42.

✱

ДОПУТОВАЛИ У НОВИ САД

У хотел „Краљица Марија“: г. г. Јулијо Вирт, трговац из Панчева, Бела Сегед, фабрикант из Пеште, Самуел Калдор, трговац из Дубровника, Михајло Јанковић, трговачки путник из Београда, Ерне Прост, инжињер из Мађарске, Натан Радингер, трговац из Беча, Апо Алберт, трговац из Милана, Игнац Мајер, трговачки путник из Беча, др. Бранко Пецарски, адвокат из Сенте и гђица Јуца Дукец, домаћица из Бачке Паланке.

У хотел „Слобода“: г. г. Александар Ристић, инжињер из Београда, Тибор Штернберг, зубар из Сенте, Славко Николић, народни посланик из Београда, Леон Бер, трговац из Беча, Петар Попов, бележник из Јабуке, Игњат Надаш, инжињер из Београда, Марко Клајн, трговац из Суботице, Милан Мајер трговац из Београда, гђица Олга Дојковић, приватна из Београда и гђа Лепосава Буђевац, инспектор Министарства саобраћаја.

На кермесу новосадских новинара учествоваће првак Београдске опере г. Жарко Цвејић и г. Драгутин Сенаши

У суботу, 27 о. м., у башти „Краљице Марије“ новосадски новинари, чланови Секције Ј. Н. У., приредиће, у корист свога потпорног фонда, велики кермес. Ово ће истовремено бити и први кермес ове сезоне који се приређује у Новом Саду.

Управа секције Новинарског удружења ангажовала је познатог првака Београдске опере г. Жарка Цвејића који ће у програму кермеса отпевати неколико тачака. Г. Цвејића ће на клавиру пратити г-ђа Милица др. Александра Моча. Поред г. Цвејића у програму концерта узеће учешћа и г. Драгутин Сенаши, познати наш виртуоз на виолини. Затим ће у програму кермеса бити још читав низ занимљивих и пријатних атракција, балетских приредби итд. Нарочита сензација вечери биће „новинарска патка“ која ће за посетиоце кермеса остати тајна све до поноћи када ће бити објашњена.

Улазнице за кермес неће бити, али ће посетиоци морати обавезно да узму бројеве „новинарских патки“ које ће стајати 15 динара. На кермесу ће владати одличан џаз.

У случају непогодног времена кермес ће бити одложен за недељу увече.

Друштво за старање о отпуштеним осуђеницима оснива пододборе у седиштима окружних судова

Друштво за старање о отпуштеним осуђеницима и малолетницима у Новом Саду намерава у најскорије времену да организује своје пододборе у седиштима окружних судова на територији Дунавске бановине.

У прво време друштво ће организовати пододборе у Сомбору, Суботици и Петровграду. У ту сврху један члан управе обићи ће ова места и у споразуму са претседницима Окружних судова спровести организацију.

Друштво за старање о отпуштеним осуђеницима има данас у Новом Саду 236 редовних чланова, 2 добротвора и 4 самоуправна тела као чланове.

Друштво са успехом обавља свој задатак. Врши интервенције око запослења својих штићеника и овима даје у прво време храну и преноћишта, а прикупља им и потребна документа.

Покренута је акција да се крајем августа или у септембру приреди изложба занатских и индустриских производа у Новом Саду

Једна група новосадских трговаца, индустријалаца и занатлија повела је акцију да се у Новом Саду организује велика изложба занатских и индустријских производа.

Ова изложба по пројекту покретача требала би да се одржи у другој половини августа или почетком септембра и трајала би најмање десет дана.

Изложба би се одржала у просторијама „Новосадске изложбе“ или у неким другим просторијама.

На овој изложби био би заступљен велики број наших занатлија и индустрије са територије Дунавске бановине.

Међу новосадским трговцима, занатлијама и индустријалцима влада велико интересовање за ову изложбу.

Г. Ђорђе Павковић није адвокатски писар него приправник. — У вези са нашим јучерашњим извештајем о случају гђе Ане Вајс која је осуђена што је своју кирајџику избацила из стана, г. Ђорђе Павковић нас је умолио да објавимо да он није адвокатски писар него адвокатски приправник.

СТРЕЉАЧКА ДРУЖИНА у Новом Саду организује наградна гађања, која ће се одржати 10, 17 и 24 августа са војним и цивилним пушкама малог калибра. Са војним пушкама ће се гађати на стрелишту на Ченејском друму, а са цивилним на Футошком путу. Ова гађања почеће у 8 часова пре подне.

Успех гђе Маре Грчић на изложби у Паризу

На „изложби удобности у кући“ која је одржана почетком овога месеца у Паризу, под покровитељством министра колонија и војног гувернера Париза генерала г. Гуро-а, у сали „Ваграм“, излагала је и позната новосадска модискиња г-ђа Мара Грчић дамске шешире, своје производе.

На изложби је било 56 излагача из свих земаља Европе. Г-ђа Мара Грчић одликована је највишим одликовањем „Гран при“ са крстом, а осим ње одликоване су свега још две модискиње и то једна из Шведске и једна из Пољске.

Преговори око проширења Мушке гимназије

Као што смо јавили ради се на проширењу просторија за Мушку реалну гимназију. Ради тога ради се на томе да се добије једна зграда од гимназиских патронатских фондова. У ту зграду сместило би се 12 одељења Мушке реалне гимназије. Преговори између Мушке реалне гимназије и гимназиског патроната теку веома повољно и изгледа да ће патронат дати једну зграду за проширење гимназије.

Одржана је седница гимназиског патроната, на којој је претседавао дугогодишњи претседник г. Душан Монашевић, а седници су присуствовали и делегати гимназиског патроната г. г. Стеван Милованов, др. Димитрије Кириловић и др. Бранко Магарашевић.

—o—

Седница Задужбинског одбора заоставштине барона Јосифа Рудића

Нови Сад, 24 јула.

Данас у подне у 12 часова, у просторијама Просветног одељења Банске управе, одржана је седница задужбинског одбора, којој је претседавао г. др. Кириловић, начелник Просветног одељења Банске управе, а присуствовали су чланови задужбинског одбора г. г. др. Бранко Магарашевић, директор Мушке реалне гимназије, др. Драгољуб Јанкелић, адвокат и др. Милорад Попов, адвокат. Пети члан овог одбора г. Маргетић, директор Женске реалне гимназије, није присуствовао седници јер се налази на путу.

На седници је решавано о почетку рада заоставштине барона Јосифа Рудића. Расправљало се и о додељивању награда ученицима и ученицама новосадске гимназије.

—o—

Депутација из Ст. Шова у Банској управи

Нови Сад, 24 јула.

Јуче је посетила г. Милана Секулића, подбана Дунавске бановине, једна депутација од 10 чланова из Ст. Шова, под вођством г. Милана Грујића, претседника општине. Ова депутација је замолила г. Секулића да им се поврати раније одузета аграрна земља.

—o—

Гостовање београдских глумаца у башти „Парк“ хотел

Чланови Београдског народног позоришта, који се налазе у Новом Саду, приредиће у башти „Парк“ хотела две претставе, 25 и 26 о. м. Приказаће се комедије „Само напред!“, „Лидија“ и Шах-мат“. — Улазнице су 6 и 10 динара.

—o—

Радонска минерална вода наруџбе прима А. Хофман, Нови Сад, Футошки пут 37. Телефон 33-08.

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Јована Ђорђевића 8. — Власник: ДАКА ПОПОВИЋ, Булевар Краљице Марије 9.
Штампа „Уранија“, штампарски завод, Стеве Стевановића 5.